

**VOORONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE DE ONDERSTEUNING VAN DE
PROFESSIONELE KUNSTEN****Samenvatting**

Het Kunstendecreet is sinds 2004 het belangrijkste beleidskader voor de professionele kunsten in de Vlaamse Gemeenschap. Na een volledige herziening in 2013 en enkele latere wijzigingen, is dit ontwerp de derde, volledig herziene versie van het Kunstendecreet.

Het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet heeft tot doel de bloei van een professioneel en kwaliteitsvol, duurzaam, maatschappelijk en cultureel divers kunstenlandschap te stimuleren, de internationale samenwerking en uitwisseling van de kunsten te bevorderen en haar maatschappelijke inbedding te vergroten.

Het ontwerp van Kunstendecreet biedt in de eerste plaats een ondersteuningskader. Het decreet voorziet in de ondersteuning van verschillende types actoren die professioneel actief zijn in de kunstensector, via diverse subsidie-instrumenten zoals beurzen, projectsubsidies, internationale subsidies en werkingssubsidies.

Via haar subsidie-instrumenten wil het ontwerp van Kunstendecreet zoveel mogelijk ruimte voor artistiek initiatief van onderuit bieden. Leidend principe bij dit decreet is dat spelers die professioneel actief zijn in de kunstensector er voor een breed spectrum aan activiteiten beroep op kunnen doen. Het ontwerp van Kunstendecreet bepaalt niet op voorhand hoe de artistieke activiteiten eruit moeten zien en de activiteiten worden in eerste instantie op hun artistieke waarde beoordeeld. Het artistiek initiatief primeert, de Vlaamse overheid stimuleert dit in haar wetgevend kader.

Naast subsidies creëert het ontwerp van Kunstendecreet ook een kader voor het kunstverwervingsbeleid voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap en geeft het een aantal organisaties specifieke kerntaken, om zo de doelstelling van het decreet te verwezenlijken.

Het ontwerp van Kunstendecreet voorziet verder dat de Vlaamse overheid met een aantal organisaties die werkingssubsidies krijgen een beheersovereenkomst sluit. Het gaat om kunstenuorganisaties die omwille van hun schaal, positionering of specifieke rol een dieper uitgewerkt afsprakenkader vragen, de kunstinstellingen en de organisaties met specifieke kerntaken.

In dit ontwerp van Kunstendecreet werden een aantal procedures vereenvoudigd, beoordelingscriteria aangepast en nieuwe subsidie-instrumenten opgenomen. De nieuwe instrumenten zijn gericht op de kunstenaar, internationalisering en het duurzaam ondersteunen van grotere kunsthuisen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. In het Regeerakkoord 2019-2024 kondigde de Vlaamse Regering aan dat het Kunstendecreet aangepast zou worden. In zijn strategische visienota Kunsten, die in april 2020 gepubliceerd werd, gaf de minister van Cultuur ook verschillende elementen aan die om een wijziging in het Kunstendecreet vroegen.
2. Het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet is het derde beleidskader voor de kunsten sinds de introductie van het eerste Kunstendecreet in 2004.

Het decreet van 2 april 2004 maakte voor het eerst een integrale aanpak mogelijk van alle kunstuitingen, zoals muziek, beeldende en audiovisuele kunsten, theater, letteren, dans, film en nieuwe media. Het bood een antwoord op nieuwe tendensen waaronder de toenemende internationalisering, professionalisering en interdisciplinariteit van de artistieke praktijk. Het decreet bracht structuur aan in het veld en bleek de continue veranderingen die eigen zijn aan de kunsten goed te ondervangen. Ontwikkelingsmogelijkheden voor kunstenaars, projecten en organisaties kregen de centrale plaats die hen toekomt. Het integrale karakter van het Kunstendecreet bood ook kansen om de groeiende samenwerking en cross-over tussen disciplines correct te ondervangen en te ondersteunen.

Het Kunstendecreet van 13 december 2013 definieerde deze uitgangspunten consequenter, het kader werd scherper afgebakend en verfijnd. De aanpak werd vernieuwd, maar de bouwstenen veranderden niet: het decreet bleef een open kader voor de ondersteuning van alle kunstvormen, dat vraag-gestuurd werkt en verschillende basisfuncties rechtstreeks ondersteunt. Het decreet bevatte daarnaast een nieuw deel met een aangepast instrumentarium dat inspeelde op nieuwe noden zoals het stimuleren van ondernemerschap, de internationale promotie van kunst(enaars) en de aankoop van kunst. Andere nieuwe elementen waren de introductie van een strategische visienota voor de kunsten, een functiegerichte benadering van het kunstenlandschap, kunstinstellingen als een landelijke pool van instellingen met een internationale uitstraling en relevantie, en de introductie van het eengemaakte Kunstensteunpunt. Het beoordelingskader werd herzien, waardoor sedert 2013 gewerkt wordt met beoordelingscommissies op maat van de zelfprofilering van aanvragers op basis van disciplines en functies. Ook het complementair beleid met andere overheden werd opgenomen.

In 2018 werd het decreet beperkt bijgestuurd na een grondige evaluatie door alle betrokkenen bij de eerste beoordelings- en besluitvormingscyclus voor werkingssubsidies op basis van het Kunstendecreet van 2013. De wijzigingen betroffen voornamelijk ingrepen in de beoordelingsprocedures, met de bedoeling om tot een betere kennisopbouw over de subsidieaanvrager, coherenter en eenvoudiger adviezen, en plan- en werklustvermindering voor aanvrager, beoordelaar en administratie te komen. Daarnaast werd de inhoud van de landschapstekening en de strategische visienota bijgesteld om scherper de verwachtingen over het kunstenbeleid weer te geven, en werd via de introductie van beleidsaandachtspunten in de strategische visienota een eerste stap gezet in de richting van dossieroverschrijdend adviseren.

3. Het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet van 2021 bouwt voort op de uitgangspunten van de vorige decreten en de recente wijziging van 2018: openheid en flexibiliteit, schottenloosheid en respect voor de eigenheid van de disciplines blijven centraal staan. De doelstellingen van het Kunstendecreet blijven ongewijzigd.

De vernieuwingen in voorliggend ontwerp van Kunstendecreet hebben als doel:

- een bijkomende focus op landschapszorg mogelijk maken;
- de dynamiek binnen het kunstecosysteem blijven garanderen door een percentage van het budget aan kortlopende subsidies te besteden;
- kunstenaars volop kansen geven om hun praktijk te ontwikkelen, zowel via op kunstenaars gerichte instrumenten als via de subsidiëring van organisaties die hen een goede werk- en presentatiecontext bieden;
- internationalisering stimuleren, specifiek wat betreft het opbouwen en verstevigen van internationale vernetwerking en het uitbreiden van (internationale) presentatiemogelijkheden;
- een groep van grotere kunsthuizen een langdurig subsidieperspectief bieden en hen een overeenkomst met de Vlaamse overheid laten aangaan;
- de toepassing van fair practices en integriteit binnen de kunstensector stimuleren;
- de procedures optimaliseren met aandacht voor proportionaliteit, met planlastvermindering zowel op vlak van de aanvraag, beoordeling als verantwoording, en een betere kwaliteitsbeoordeling van aanvraagdossiers als gevolg;
- de aanpassingen zoveel als mogelijk laten sporen met de andere cultuurdecreten.

De laatste doelstelling verwijst naar het traject van de administratie om de subsidieprocessen die zij beheert zoveel als mogelijk op elkaar af te stemmen. In de huidige, eerste fase tracht de administratie de drie grote sectorale cultuurdecreten (Kunstendecreet, Cultureelerfgoeddecreet en decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk) waar mogelijk op één lijn te brengen, zowel op vlak van terminologie als procedures, waarbij ze tegelijk ook rekening houdt met de sectorspecifieke eigenheden.

4. Het Kunstendecreet is niet het enige beleidskader voor de professionele kunsten in de Vlaamse Gemeenschap. Zo staan de fondsen Literatuur Vlaanderen (voorheen bekend als het Vlaams Fonds voor de Letteren) en het Vlaams Audiovisueel Fonds in voor de ondersteuning van respectievelijk het letterenbeleid en de ondersteuning van het audiovisuele beleid. Om deze reden zijn de activiteiten die zich situeren binnen deze werkvelden, in principe uitgesloten voor subsidie op basis van het Kunstendecreet. Het decreet blijft echter wel het multiple screen audiovisueel werk ondersteunen.

Naast het Kunstendecreet biedt ook het 'decreet van 1 maart 2019 houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren', vroeger bekend als 'het percentagedecreet', nu als 'decreet Kunst in Opdracht', een belangrijk kader voor rechtstreekse steun aan professionele kunstenaars in de vorm van het verlenen van site-specifieke creatieopdrachten naar aanleiding van de bouw of verbouw van overheidsgebouwen of door de overheid gesubsidieerde gebouwen. Het jaarlijks gemiddelde bedrag dat aan creatie-opdrachten verleend wordt binnen dit kader (voornamelijk beeldende kunst), lag de afgelopen jaren in dezelfde grootteorde als het jaarlijks totaalbedrag van beurzen en projecten toegekend aan beeldende kunst in het kader van het Kunstendecreet.

Daarnaast bestaan er voor de subsidiëring van andere culturele sectoren, waar de kunstensector mee in verbinding staat, de volgende regelgevende kaders op Vlaams niveau: het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017, het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, het Participatiedecreet van 18 januari 2008, het decreet van 1 maart 2019 houdende een circusbeleid en het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten.

Verder worden op Vlaams niveau ook enkele experimentele subsidiereglementen ingericht, zoals het reglement 'beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject' (2018) en het reglement 'Innovatieve partnerprojecten voor cultuur' (2017 en 2020), die impact hebben op de kunstensector en cross-sectorale samenwerkingen ondersteunen. Ook een aantal initiatieven die het ondernemerschap binnen de cultuursector moeten versterken, zoals de Cultuurkredieten of de renteloze Kunstlening Kunst aan Zet, zijn aanvullende instrumenten.

Het Kunstendecreet is complementair ten opzichte van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018, dat na de overdracht van de provinciale culturele bevoegdheden aan het lokale of het Vlaamse niveau, een dynamische bovenlokale werking wil stimuleren en cultuurparticipatie wil bevorderen en versterken.

Ook de andere beleidsniveaus spelen een complementaire rol ten opzichte van het Vlaamse kunstenbeleid.

Het Vlaamse grondgebied beschikt over een fijnmazig netwerk van culturele infrastructuur (kunstencentra, cultuurcentra, bibliotheken, musea en galeries, muziekclubs en -cafés, bioscopen enzovoort), waardoor kunst en cultuur voor Vlamingen nooit veraf is, ook buiten de steden. Dit web van publieke spelers is ontstaan in samenspel met andere overheden dan de Vlaamse, zoals lokale besturen en provincies.

De lokale besturen kregen de afgelopen jaren meer bevoegdheden en budgettaire ruimte om een eigen beleid rond kunsten op te zetten. Twee bewegingen liggen aan de grondslag daarvan, met name de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden van het provinciale bestuursniveau naar de Vlaamse of lokale overheden vanaf 1 januari 2018 en, sinds 1 januari 2016, de integratie van de middelen voor het lokaal cultuurbeleid van de Vlaamse gemeenten in het Gemeentefonds. De verantwoordelijkheid voor het voeren van het lokaal kunstenbeleid ligt dus bij de gemeente- en stadsbesturen.

Het federale niveau heeft impact op het kunstenbeleid via haar bevoegdheden rond fiscaliteit en werkgelegenheid. Het federale niveau is verder bevoegd voor onder andere de taxshelter voor audiovisuele werken en podiumkunsten, het zogenaamde 'kunstenarsstatuut', de Commissie Kunstenars en dergelijke.

Tenslotte bestaan er ook op Europees niveau interessante initiatieven voor de kunstensector: naast de subsidiekaders, zoals Creative Europe (het subsidieprogramma van de Europese Commissie voor de culturele en audiovisuele sector), is er bijvoorbeeld ook het uitwisselingsprogramma Erasmus+, gericht op culturele actoren.

B. Inhoud

4. In het voorliggende ontwerp van Kunstendecreet werd voor een vernieuwde structuur gekozen ten opzichte van de indeling van het huidige decreet.

Na het inleidend eerste hoofdstuk volgen alle gemeenschappelijke bepalingen met betrekking tot subsidies, gebundeld in hoofdstuk 2. Daarna volgen de meer specifieke bepalingen met betrekking tot kortlopende subsidies, onder hoofdstuk 3, en

werkingssubsidies, onder hoofdstuk 4. Het vijfde hoofdstuk handelt over de collectie Vlaamse Gemeenschap, gevolgd door bepalingen over de organisatie van de beoordeling in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 en 8 sluiten het decreet af met meer technische bepalingen inzake gegevensverwerking en de overgangs- en opheffingsbepalingen.

Structuur van het ontwerp van Kunstendecreet:

- Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen, doelstellingen en instrumenten
- Hoofdstuk 2. Gemeenschappelijke bepalingen voor alle subsidies
- Hoofdstuk 3. Kortlopende subsidies
  - Afdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen voor kortlopende subsidies
  - Afdeling 2. Beurzen
    - Onderafdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen voor beurzen
    - Onderafdeling 2. Beurs opkomend talent
    - Onderafdeling 3. Beurs bewezen talent
  - Afdeling 3. Projectsubsidies
  - Afdeling 4. Internationale subsidies
    - Onderafdeling 1. Residentiebeurzen
    - Onderafdeling 2. Tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten
    - Onderafdeling 3. Internationale presentatieprojecten
- Hoofdstuk 4. Werkingssubsidies
  - Afdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen voor werkingssubsidies
  - Afdeling 2. Kunstenorganisaties
  - Afdeling 3. Erkenning van kunstinstellingen
  - Afdeling 4. Organisaties met specifieke kerntaken
    - Onderafdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen
    - Onderafdeling 2. vzw Kunstensteunpunt
    - Onderafdeling 3. vzw Vlaams Architectuurinstituut
    - Onderafdeling 4. vzw Kunst in Huis
  - Afdeling 5. Beheersovereenkomsten
- Hoofdstuk 5. Collectie Vlaamse Gemeenschap
- Hoofdstuk 6. Organisatie van de beoordeling
  - Afdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen
  - Afdeling 2. Adviescommissie Kunsten
  - Afdeling 3. Beoordelingscommissies en experts
  - Afdeling 4. Landschapscommissie
- Hoofdstuk 7. Bepalingen over de gegevensverwerking
- Hoofdstuk 8. Slotbepalingen
  - Afdeling 1. Opheffingsbepalingen
  - Afdeling 2. Overgangsbepalingen

C. Probleemstelling en omgevingsanalyse

5. De wijzigingen aan het Kunstendecreet van 2018 speelden al in op de nood om aanvragen in hun onderlinge samenhang en hun meerwaarde binnen het landschap te bekijken. Uit de evaluatie van de subsidieronde voor werkingssubsidies 2017-2021 bleek dat er in de sector en bij de beoordelaars kritiek was op de advisering, die louter op individueel dossierniveau plaatsvond en uitmondde in een automatische rangschikking. Het beschikbare budget bepaalde vervolgens tot welke rang er gesubsidieerd kon worden, wat tot hiaten en onevenwichten in het landschap kon leiden.

De minister van Cultuur kan sinds 2018 via de strategische visienota specifieke aandachtspunten op landschapsniveau aangeven. Deze aandachtspunten krijgen sinds de

herziening van het Kunstendecreet in 2018 ook meer expliciet aandacht in de beoordelingsprocedure van projecten en werkingssubsidies. Concreet wordt door de beoordelingscommissies geëvalueerd of een dossier op uitzonderlijke wijze beantwoord aan één of meerdere van de aandachtspunten.

Hierdoor worden de negatieve effecten van een louter dossiermatige advisering gedeeltelijk gecompenseerd. Ondanks deze aanpassing, blijft het probleem dat dossiers door beoordelingscommissies nog steeds enkel op basis van hun individuele merites bekeken worden en niet op hun samenhang of meerwaarde op landschapsniveau beoordeeld worden.

Ook in de Landschapstekening Kunsten (2019) van Kunstensteunpunt werden de beperkte tools voor landschapszorg in de vroegere versies van het Kunstendecreet als een zwakte aangeduid. De Landschapstekening stipt het belang aan van zorg te kunnen dragen voor de evenwichten en dynamiek in de sector.

6. Vanaf het eerste Kunstendecreet liep de groei van het budget voor de kunsten lange tijd gelijk met de uitbouw van het beleidsinstrumentarium. Dit stelde de kunstensector in staat om verder te professionaliseren.

De laatste tien jaar is dit echter niet meer het geval. Zowel bij de start van de legislatuur 2014-2019 als bij aanvang van de legislatuur 2019-2024 werd bezuinigd op het kunstenbudget, terwijl er een stijgend aantal subsidie-aanvragen worden ingediend, met als effect een historisch lage slaagkans voor positief beoordeelde aanvragen voor beurzen en projecten. In 2016 en 2017 kreeg 50% van de positief geëvalueerde beurzen of projecten effectief ook een subsidie, in 2020 was dat iets meer dan 40%. Het beperkte budget in verhouding tot het aantal kwaliteitsvolle artistieke spelers dat er beroep op doet, brengt de dynamiek in het gedrang binnen dat deel van het kunstenlandschap dat ondersteund wordt met zulke kortlopende subsidies.

7. De Landschapstekening Kunsten (2019) geeft aan dat het Kunstendecreet een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling van talenten en carrières van kunstenaars. Het Kunstensteunpunt stelt in haar analyse vast dat organisaties, als ze keuzes moeten maken omwille van het budget, steeds minder inzetten op de minder zichtbare aspecten van de artistieke praktijk. Hierdoor staat de ruimte voor tragere trajecten, die niet op kunst als product gericht zijn, onder druk. Onder meer de artistieke ontwikkeling in de brede zin van het woord, dus breder dan de functie 'ontwikkeling', wordt hierdoor beknot.
8. De kunstensector in de Vlaamse Gemeenschap staat wereldwijd bekend om zijn kwaliteit en wordt daarvoor gewaardeerd en geprezen. Heel wat kunstenaars en organisaties gevestigd in het Nederlands taalgebied of het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad kunnen bogen op een solide reputatie in het buitenland, die de voorbije decennia gestaag werd opgebouwd. Kunstactoren kunnen hun werk vrij vlot exporteren naar Europa en de wereld, wat vaak financiële mogelijkheden met zich meebrengt. Ook is er een context van internationale 'instraling', waarbij internationale referentieproducties op podia in Vlaanderen en Brussel beschikbaar zijn en zo voeding en nieuwe perspectieven aan kunstenaars hier bieden. Ten slotte zijn er heel wat organisaties die een voorbeeld of referentiepunt zijn voor hun internationale *peers*, juist omwille van de specifiek artistieke kwaliteiten van hun werking.
9. Het kunstenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap ondersteunt de kunstensector op verschillende manieren bij zijn ambities om te internationaliseren. Het leidende principe bij de ondersteuning van internationale activiteiten door het Kunstendecreet is om het artistiek initiatief van onderuit te laten primeren. Kunstenaars en

organisaties kunnen zelf subsidies aanvragen en beslissen dus zelf welk aandeel de internationale dimensie in hun project of werking inneemt.

Daarnaast beschikt het Kunstendecreet ook over een aantal instrumenten om zelf beleidsaccenten te leggen, en zijn er initiatieven vanuit andere beleidsdomeinen. Er is een toenemende interesse in de kunsten vanuit buitenlandse zaken en culturele diplomatie, vanuit economie en toerisme. Voor de kunstensector kan het een opportuniteit zijn om het kunstenbeleid nog sterker te laten aansluiten bij de speerpunten van andere beleidsdomeinen, vanuit een complementaire visie.

Internationaal werken biedt inspiratie en artistieke uitwisseling, prestige en erkenning. Ondanks de vele internationale mogelijkheden, wijst de Landschapstekening Kunsten (2019) erop dat de diverse economische, technologische, sociale en ecologische ontwikkelingen waarmee de kunstensector geconfronteerd wordt zich extra sterk tonen op het internationale vlak. Blijvende inspanningen zijn nodig om kunstenaars toe te laten hun goede connecties en netwerken te blijven uitbouwen en hun werk op een internationaal niveau te blijven presenteren.

10. In het Kunstendecreet van 13 december 2013 is de termijn voor werkingssubsidies vastgelegd op vijf jaar. Daarnaast worden in het Kunstendecreet van 2013, uitgezonderd voor wat de werkingssubsidies aan kunstinstellingen betreft, alle kunstensectororganisaties die werkingssubsidies aanvragen op dezelfde manier beoordeeld, ongeacht de grootte-orde, het type werking of het unieke profiel van de kunstensectororganisatie.

Specifiek voor wat betreft een aantal 'grote kunsthuizen', zo vermeld in het Regeerakkoord, en in de visienota en in deze Memorie ook 'kerninstellingen' genoemd, levert deze benadering echter problemen op. Naast het aanzienlijk subsidiebedrag dat deze spelers vanuit de Vlaamse Gemeenschap ontvangen, zijn het immers vaak ook kunstensectororganisaties die een sterke lokale verankering hebben. Ze hebben dus waarde binnenin het lokale, complementair kunstensectorbeleid. Ze beschikken bovendien meestal over een omvangrijke infrastructuur, al dan niet in eigendom. Het beheer van zulke infrastructuur, de sterke relatie met de stedelijke overheid en de omvangrijke artistieke werking vragen om een langetermijnperspectief op vlak van werkingssubsidies die het Kunstendecreet van 2013 niet biedt.

Het biedt evenmin ruimte om als Vlaamse Gemeenschap een andere relatie met deze kunsthuizen aan te gaan, hoewel zij belangrijke sleutelrollen binnen het kunstensectorecosysteem vervullen.

11. De arbeidsmarkt van de kunsten wordt bij uitstek gekenmerkt door projectmatig werk, waarbij een aaneenschakeling van eigen projecten en opdrachten van doorgaans korte duur en bij verschillende opdrachtgevers de norm is. De onderzoeken 'Loont passie?' uit 2014 en 2016 en 'Wie heeft het gemaakt?' uit 2018 brengen dit model van atypisch werk en multiple job holding in kaart.

Omdat er de voorbije decennia grote stappen zijn gezet in de uitbouw van een sterk geprofessionaliseerd kunstensectorlandschap, onder meer via het Kunstendecreet, is het opmerkelijk dat de positie van de kunstenaar nog steeds zo sterk onder druk staat. Het gegeven van fair practices en integriteit binnen de kunstensector eist de afgelopen jaren dan ook steeds meer aandacht in het maatschappelijk debat. Er zijn al praktijkexperimenten opgezet die streven naar meer fairness in de kunsten, maar het blijft moeilijk om de goede intenties in de praktijk toe te passen.

Naar aanleiding van enkele gevallen van grensoverschrijdend gedrag, die zowel binnen de kunstensector als binnen de bredere #metoo-beweging werden aangekaart, kwam recent

ook het belang van integriteit en veilige werkomstandigheden in de kunstensector op de agenda. Zowel de kunstensector als het beleid namen al diverse initiatieven om een veilige werkomgeving voor kunstenaars te garanderen. Binnen het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet zijn er opportuniteiten om de kunstensector op dit vlak nog verder haar verantwoordelijkheid te laten opnemen.

12. De procedures in het Kunstendecreet van 2013 zijn in sommige gevallen aangepast aan het soort subsidie-instrument.

Zo is de aanvraag en verantwoording van een beurs bijvoorbeeld zeer eenvoudig. Maar deze proportionaliteit is nog onvoldoende op andere instrumenten en processen toegepast. Zo is er enerzijds geen onderscheid in het toezicht op werkingssubsidies volgens hoogte van het toegekende subsidiebedrag, en zijn er anderzijds verschillende procedures uitgeschreven voor types organisaties die in feite qua cyclus en procedure niet van elkaar verschillen.

D. Beleidsmaatregelen en doelstelling

Een blijvende aandacht voor landschapszorg mogelijk maken

13. In voorliggend ontwerp van Kunstendecreet krijgt landschapszorg een prominentere plaats.

'Landschapszorg', als het zorg dragen voor evenwichten en dynamiek in de kunstensector, gebeurt bij uitstek via de beoordeling van aanvragen. Het nieuwe decreet introduceert daarom enkele nieuwe hefbomen in de beoordelingsprocedure:

- a. het werken met vaste budgetten per discipline

Bij de beoordeling wordt bij iedere discipline uitgegaan van een gekend beschikbaar budget. Op die manier is duidelijk voor welke positief beoordeelde aanvragen normaal gezien budget voorhanden is en voor welke niet. De beoordelingscommissie kan dus inschatten of er, indien haar adviezen gevolgd worden bij een subsidiebeslissing door de minister, eventueel hiaten of onevenwichten binnen het landschap in haar discipline zou kunnen ontstaan.

- b. het werken met disciplinecommissies

Bij de beoordeling van aanvragen voor beurzen, projectsubsidies en werkingssubsidies zijn de verschillende disciplines richtinggevend voor de verdeling van de dossiers per commissie. Op die manier worden een aanzienlijk aantal aanvragen, gesitueerd binnen hetzelfde onderdeel van het kunstenlandschap, samen beoordeeld.

Ook de aanvragen voor de internationale presentatieprojecten komen samen ter tafel en worden behandeld door een beoordelingscommissie Internationaal. De administratie informeert de beoordelingscommissie Internationaal over de tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten en residentiebeurzen, die door de administratie beoordeeld worden. Op die manier wordt een vorm van 'internationale' landschapszorg gegarandeerd binnen deze commissie.

- c. een nieuw beoordelingscriterium: 'relevantie' voor het kunstenlandschap

Net zoals in vorige decreten blijft de kwaliteit van het initiatief of de werking doorslaggevend om subsidie te kunnen krijgen. Daarvoor zijn er bij alle subsidie-instrumenten een aantal *dossiergebonden* beoordelingscriteria opgenomen.

Nieuw is dat bij de beoordeling van projectsubsidies en werkingssubsidies ook de relevantie van het initiatief of de werking voor het kunstenlandschap mee in overweging

wordt genomen. Dit is een *relatief* beoordelingscriterium, waarbij de aanvraag ten opzichte van het bredere kunstenveld wordt afgewogen. Het gaat over wat op het moment van de beoordeling, binnen een bredere maatschappelijke context belangrijk is voor het kunstenveld om te subsidiëren. Dit is een landschapsafweging, naast de afweging op basis van de aandachtspunten uit de strategische visienota van de minister van Cultuur, die beleidskeuzes zijn.

Door van 'relevantie' een apart criterium te maken, krijgt het ook een belangrijke signaalfunctie: het motiveert aanvragers om hun activiteiten of werking sterker te positioneren ten opzichte van andere spelers.

14. Landschapscommissie bij beoordeling van aanvragen van kunstenuorganisaties voor werkingssubsidies voor één of twee beleidsperiodes

De zorg voor het landschap ligt in het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet zoveel mogelijk bij de beoordelingscommissies, waar het door inhoudelijke experts wordt ingevuld. Specifiek voor aanvragen voor werkingssubsidies voor 1 of 2 beleidsperiodes wordt een extra stap ingebouwd die de landschapszorg moet verhogen. Na het werk door de beoordelingscommissie wordt een groep dossiers ter overweging aan een Landschapscommissie voorgelegd. De Landschapscommissie kan voor het volledige kunstenveld, discipline-overschrijdend, accenten leggen. Het gaat om de groep dossiers die positief beoordeeld zijn, maar buiten het beschikbare budget vallen per discipline of disciplinecommissie. De Landschapscommissie kan adviseren om uit deze aanvragen een aantal werkingen bijkomend te honoreren. Dit kan bijvoorbeeld nuttig zijn vanuit de zorg voor minder zichtbare functies zoals reflectie, ontwikkeling of participatie, voor historisch beperkter gesubsidieerde disciplines of om het evenwicht tussen in- en uitstroom te bewaken. Een deel van het beschikbare budget wordt op voorhand gereserveerd zodat de Landschapscommissie haar bijsturing kan uitvoeren. Het gaat om een positieve bijsturing, de Landschapscommissie kan de adviezen van de beoordelingscommissie niet wijzigen.

De dynamiek binnen het kunstenuecosysteem blijven garanderen

15. In zijn strategische visienota kondigde de minister van Cultuur aan dat hij vanaf de start van voorliggend ontwerp van Kunstendecreet een relevant percentage van het beschikbare kunstenubudget voor de kortlopende subsidie-instrumenten zou reserveren. Deze kortlopende subsidie-instrumenten werden in de visienota aangeduid als 'de Dynamische Ruimte', te onderscheiden van het 'Brede Veld' waarmee de meerjarige werkingssubsidies werden bedoeld. Deze termen worden in het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet niet meer gehanteerd.

Het vast te leggen percentage is bedoeld voor volgende subsidie-instrumenten: beurzen, projecten, residentiebeurzen, tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten en internationale presentatieprojecten en staat voor een verhouding ten opzichte van het totale jaarlijkse budget voor de kortlopende subsidies én alle werkingssubsidies, inclusief kunstinstellingen. Het budget voor de aankoop van kunstwerken voor de collectie Vlaamse Gemeenschap staat hier los van.

Kunstenaars volop kansen geven om hun praktijk te ontwikkelen

16. De kunstenuorganisaties spelen een belangrijke rol in het bieden van ontwikkelings- en presentatiekansen voor kunstenaars. Kunstenuorganisaties staan ten dienste van de kunstenaars: het zijn deze kunstenuorganisaties die het werk van of over kunstenaars mogelijk maken, hen ondersteunen in hun ontwikkelingsproces, hun creaties presenteren en daarvoor een breed of specifiek publiek zoeken. Of ze tonen hoe kunst of kunstenaars kunnen ingezet worden in processen van zelfontwikkeling en verbinding. Logischerwijs staan de noden van de kunstenaar centraal in de werking van de kunstenuorganisaties.

17. Daarnaast biedt het ontwerp van Kunstendecreet ook rechtstreekse subsidiemogelijkheden aan kunstenaars in de vorm van projectsubsidies en beurzen.

In voorliggend ontwerp van Kunstendecreet blijft het subsidie-instrument 'beurs' behouden, maar wordt de aanwending van de beurzen aangepast en verscherpt. Het instrument van de beurs wordt afgebakend op vlak van bedrag, looptijd en toepassing, wat de transparantie van het instrument ten goede komt.

Een beurs kan worden ingezet voor allerlei kosten die verbonden zijn met praktijkontwikkeling zoals huur, materiaal, prospectie, verplaatsingen, vergoedingen aan derden, enzovoort.

De beurs is een bijzondere subsidievorm. Beurzen kunnen alleen aan kunstenaars worden toegekend, in tegenstelling tot projecten die ook aan organisaties en kunstwerkers kunnen worden toegekend. Dit heeft te maken met federale wetgeving, die voor individuele geleerden, schrijvers en kunstenaars een belastingvrijstelling voorziet indien ze prijzen of subsidies ontvangen voor hun werkzaamheden. Een beurs aan een kunstenaar moet gezien worden in de geest van een prijs of doctoraatsbeurs: een uitzonderlijke toekenning voor uitzonderlijk beloftevolle personen, met een inspannings- maar geen resultaatverbintenis. De definitie van een beurs, zoals opgenomen in artikel 3, is gebaseerd op en houdt rekening met de voorwaarden van deze wetgeving (§1 van artikel 53 uit het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting van 1992, afdeling XVIII) zodat beurzen in principe vrijgesteld zijn van belastingen.

De belastingvrijstelling is een inschatting door de federale belastingcontrole en kan derhalve door de Vlaamse overheid niet gegarandeerd worden. De federale wetgeving staat een belastingvrijstelling toe op basis van de aanname dat de subsidies geen beroepsinkomsten zijn, met andere woorden: het gaat om een tijdelijke vrijstelling om volop experiment en ontwikkeling te stimuleren, in afwijking van de normale situatie waarbij via specifieke prestaties een beroepsinkomen wordt gegenereerd. Dit heeft als nadeel dat er met een beurs geen sociale rechten kunnen worden opgebouwd. Een langdurige ondersteuning van kunstenaars via beurzen is daarom nadelig voor de kunstenaar zelf, en wordt mede daarom door de decreetgever in aantal en hoogte beperkt (in artikel 19, 25 en 28).

Aansluitend bij de idee van inspanningsverbintenis, voorziet het voorliggende ontwerp van kunstendecreet dat het bedrag van beurzen forfaitair is. Voor een beurs hoeft de kunstenaar immers geen begroting of financiële verantwoording in te dienen. De verantwoording van een beurs is louter een inhoudelijk verslag, om de doelmatigheid van de subsidie na te kunnen gaan.

De vroegere indeling tussen kortlopende beurzen (maximale looptijd van één jaar) en meerjarige beurzen (maximale looptijd van drie jaar) wordt verlaten. In het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet kunnen kunstenaars ofwel een beurs opkomend talent aanvragen, ofwel een beurs bewezen talent. Voor welke beurs de kunstenaar in aanmerking komt, hangt af van de fase van de professionele artistieke carrière waarin de kunstenaar zich bevindt.

De beurs opkomend talent (BOT) is bedoeld voor kunstenaars die hun basisopleiding minstens 1 jaar geleden voltooiden of minstens 1 jaar geleden de professionele artistieke praktijk begonnen zijn.

De beurs bewezen talent (BBT) is bedoeld voor kunstenaars die al een sterker ontwikkelde artistieke praktijk hebben, waarvan het talent 'bewezen is'. Zo'n evolutie kan bij sommige zeer snel gaan, bij andere trager, daarom wordt dit niet afgebakend via een minimum aantal jaren praktijkontwikkeling maar wordt dit overgelaten aan de inschatting van zowel de aanvrager zelf als de beoordelingscommissie.

De termijn van 1 jaar wordt vastgesteld op basis van het diploma of, voor kunstenaars zonder formele kunstopleiding, ingeschat door de beoordelingscommissie op basis van het artistiek portfolio of cv.

Verder voorziet het ontwerp van Kunstendecreet ook in residentiebeurzen. Deze worden verder toegelicht bij '4. Internationale vernetwerking en presentaties stimuleren'.

Nieuw bij de beurstypes BOT en BBT is een bijkomend aandachtspunt bij de beoordeling van de kwaliteit van de motivatie en het werkplan, met name de 'begeleiding'. Daardoor kan ook de context waarbinnen de ontwikkeling van de kunstenaar plaatsvindt, beoordeeld worden. Het is geen subsidievoorwaarde, het is niet verplicht, maar het kan als onderdeel van het werkplan of heroriënteringstraject wel gewaardeerd worden. Aanvragers worden op deze manier gestimuleerd om hun onderzoek en experiment in te bedden in het veld, het met peers of experts te delen en hierover in dialoog gaan. Het kan gaan om een mentor, coaching, samenwerking met een werkplaats, een klankbord... Diverse vormen van begeleiding en ondersteuning zijn mogelijk.

Een beurs verschilt van een project met de functie 'ontwikkeling'. Een beurs wordt toegekend op basis van een motivatie voor ontwikkeling en op basis van het potentieel van de kunstenaar en de kansen die de beoordelingscommissie ziet; met andere woorden op basis van vertrouwen. Een project met de functie ontwikkeling houdt ook een belangrijk aandeel experiment en ontwikkeling in (zoals onderzoek, repetitie, try-out) maar zal steeds leiden tot één of andere vorm van output (zoals een creatie, publicatie, geordend archief, toonmoment, conferentie,...).

Een beurs is bijvoorbeeld niet bedoeld voor het consolideren en archiveren van een oeuvre of kunstenaarspraktijk op het einde van of tijdens een loopbaan. Ook al kan dit gezien worden als een soort onderzoeksfase in de ontwikkeling van een kunstenaarsloopbaan, deze activiteiten worden beschouwd als een concreet, outputgericht reflectieproces.

Door deze twee types subsidies helderder van elkaar te onderscheiden wil de decreetgever de ontstane verwarring tussen beide uitklaren en de toekenning van beurzen voor outputgerichte projecten in de toekomst vermijden.

Internationale vernetwerking en presentaties stimuleren

18. Dit ontwerp van Kunstendecreet lanceert een aantal tools om de internationale vernetwerking en presentatiekansen voor kunstenaars en organisaties in het Nederlands taalgebied of het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad te vergroten, met als doel de internationale uitstraling van het kunstecosysteem te blijven garanderen.

In voorliggend ontwerp van Kunstendecreet wordt bij het nieuwe subsidie-instrument 'internationaal presentatieproject' gekozen om zowel vanuit het follow the actor principe als vanuit een beleidsvisie van de Vlaamse Regering rond prioritaire landen en regio's te werken. Deze prioritaire landen en regio's worden bepaald na overleg met de kunstensector. Dit is in overeenstemming met de ambitie voor het hernieuwd Internationaal Cultuurbeleid (2020) en aansluitend bij het werkkterrein van een aantal andere beleidsdomeinen. Het follow the actor-principe blijft volledig van toepassing op het nieuwe instrument 'residentiebeurzen' en de bestaande 'tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten'.

a. Residentiebeurzen

Een residentieplek biedt aan een kunstenaar fysieke ruimte en tijd voor ontwikkeling aan. Via een verblijf in een residentieplek heeft de kunstenaar de mogelijkheid om de artistieke praktijk te ontwikkelen, zich te laten inspireren door een bepaalde plek, zijn banden met een bepaalde regio of kunstscène te verdiepen en/of een internationaal netwerk uit te

bouwen. Het ontwerp van Kunstendecreet voorziet dat een kunstenaar voor een verblijf in een residentieplek of 'residentie', een residentiebeurs kan aanvragen.

Het Kunstendecreet van 2 april 2004 kende al een apart subsidie-instrument voor residenties, toen 'werkverblijven' genoemd. Dit subsidie-instrument werd bij invoering van het Kunstendecreet in 2013 geschrapt. Een residentie kon vanaf toen weliswaar in de vorm van de gewone beurs worden aangevraagd, maar was minder zichtbaar en werd daardoor minder gebruikt. Met het oog op meer helderheid en zichtbaarheid wordt dit subsidie-instrument terug opgenomen in het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet. Bovendien is er in sommige disciplines vraag naar ondersteuning van residenties van een kortere duur dan de residenties aangeboden door de residentieplekken waarmee de Vlaamse overheid een overeenkomst heeft. Het openstellen van de residentiebeurs voor binnen- en buitenlandse residenties zonder overeenkomst komt hieraan tegemoet. Ten slotte biedt dit instrument een antwoord op de focus die de Vlaamse Regering legt op de internationale netwerking en de zichtbaarheid van kunstenaars.

In het nieuwe instrument 'residentiebeurzen' wordt het vroegere subsidie-instrument residentietoelage geïntegreerd. De residentietoelage had enkel betrekking op residenties waarmee de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst had.

Waar het subsidie-instrument 'werkverblijven' uit het Kunstendecreet van 2004 uitsluitend bedoeld was voor buitenlandse residenties, worden met de residentiebeurs ook residenties in het Nederlandstalig gebied of het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad ondersteund om de internationalisering binnen de Vlaamse Gemeenschap te stimuleren (zie ook toelichting bij de definitie van internationale werking onder artikel 3 van dit ontwerp van Kunstendecreet). Voorwaarde is wel dat het aanbieden van residenties een structureel en uitgebouwd onderdeel is van de betreffende binnenlandse kunstorganisatie.

Naast de ondersteuning van vrij te kiezen residenties, blijft de Vlaamse overheid jaarlijks voor de door haar gekozen residentieplekken een oproep lanceren, gericht aan kunstenaars die voor een verblijf in deze residenties ondersteuning willen ontvangen. De Vlaamse overheid selecteert zelf de internationale residentieplekken waarmee ze een overeenkomst sluit. Hiermee wil ze artistiek interessante regio's onder de aandacht brengen en in een aantal internationale steden een aanbod wil verzekeren.

De residentiebeurs sluit qua geest sterk aan bij de beurs opkomend talent en de beurs bewezen talent: ze moet ontwikkeling mogelijk maken, is in principe vrijgesteld van belastingen en beperkt in aantal en maximaal bedrag.

b. Tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment (TIP)

De 'tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment' (afgekort: TIP) was in het Kunstendecreet van 2013 gekend als 'tegemoetkoming voor buitenlandse publieke presentatiemomenten' (TBPP). Het subsidie-instrument krijgt dus een nieuwe naam maar blijft behouden, als zaaigeld en tegemoetkoming voor actoren in het kunstenveld die op een snelle manier willen inspelen op opportuniteiten in het buitenland (inclusief het Franse en Duitse taalgebied in België). Het gaat om beperkte bedragen, bedoeld als impuls voor de deelname van kunstenaars of van kunstorganisaties aan initiatieven in het buitenland. De term 'tegemoetkoming' duidt op de bescheiden bedragen die via dit subsidie-instrument verdeeld worden.

De TIP kan aangevraagd worden door alle organisaties met rechtspersoonlijkheid die zich in de internationale kunstensector positioneren. Dit instrument staat dus ook open voor galeries die deelnemen aan buitenlandse beurzen (inclusief in het Franse en Duitse taalgebied) om daar kunstenaars, te presenteren. De TIP staat verder ook open voor kunstenaars en kunstwerkers.

De tegemoetkoming is enkel bedoeld voor publiek toegankelijke presentatiemomenten.

c. Internationaal presentatieproject (IP)

Het 'internationaal presentatieproject' (afgekort: IP) is een nieuw subsidie-instrument voor kunstenaars, kunstwerkers en organisaties, al dan niet in het buitenland gevestigd, met als doel om zowel nieuwe als bestaande kunstproducties van een kunstenaar of van een in het Nederlandse taalgebied of het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad gevestigde kunstorganisatie in het buitenland te presenteren en de zichtbaarheid en uitstraling ervan te vergroten.

Naast kunstproducties die beperkt zijn tot één geografische context, zoals tentoonstellingen, deelname aan showcases of festivals, komen ook kunstproducties in aanmerking die meerdere presentatieplekken omvatten, zoals tournées of reizende tentoonstellingen. Elke kunstproductie kan echter slechts éénmaal ondersteuning via het internationaal presentatieproject ontvangen, ongeacht het totaal aantal buitenlandse presentatieplekken of het aantal aparte uitvoeringen van een bepaalde voorstelling, compositie of speellijst.

Bij de beoordeling van een aanvraag voor een internationaal presentatieproject wordt nagegaan of de presentatieplek(ken) in een of meerdere van de voor de Vlaamse Gemeenschap prioritaire landen of regio's gesitueerd zijn. De minister kan hiermee rekening houden bij zijn beslissing. Via het beoordelingscriterium 'uitstraling van de presentatieplek' blijven echter aanvragen die andere plekken vermelden in aanmerking komen voor subsidiëring, ook al wordt de kunstproductie niet getoond in een of meerdere prioritaire land(en) of regio('s).

Het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet voorziet verder niet langer in aparte samenwerkingsovereenkomsten met 'buitenlandse presentatieplekken' om de aanwezigheid van kunstenaars en kunstorganisaties in het buitenland te ondersteunen. Grote evenementen of locaties die voor een bepaalde discipline een toonaangevend programma tonen, zoals grote musea, biënnales, kunstbeurzen, internationale festivals en showcases, kunnen in de toekomst subsidie aanvragen voor een internationaal presentatieproject.

d. Schrappen van doorbraaktrajecten, netwerkorganisaties en netwerkevenementen

Het subsidie-instrument 'doorbraaktrajecten', dat via het Kunstendecreet van 2013 werd ingevoerd, wordt in dit voorliggend ontwerp van Kunstendecreet geschrapt. De doorbraaktrajecten werden in de periode 2017-2019 via een experimenteel reglement opengesteld. Bij de uitvoering bleek dat het instrument niet het gepaste antwoord bood op de initiële vraag uit voornamelijk de muzieksector, naar een vorm van internationale lanceringsondersteuning. De beoordeling, waaronder een te bepalen return aan de overheid, was onduidelijk, het aantal aanvragen bleef erg beperkt en tenslotte bleek een gewone meerjarige projectsubsidie, die ook binnen dit ontwerp van Kunstendecreet hiervoor mogelijk is, even nuttig, of nuttiger, om een doorbraak in het buitenland te bereiken.

Ook de subsidie-instrumenten 'subsidies voor netwerkorganisaties' en 'subsidies voor netwerkevenementen' verdwijnen uit het decreet, omdat hier weinig op ingetekend werd. Netwerkactiviteiten kunnen worden opgenomen in het kader van het ruimere internationale cultuurbeleid. Het ontwerp van beleidskader Internationaal Cultuurbeleid (2020-2025) wil de positie van Vlaanderen in internationale netwerken versterken, en voorziet in de mogelijkheid om conferenties, colloquia, en bijvoorbeeld ook showcasefestivals die in Vlaanderen doorgaan, te ondersteunen.

Introductie van werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes

19. In het Regeerakkoord 2019-2024 kondigde de Vlaamse Regering aan dat zij een antwoord zou bieden op de legitieme vraag van een aantal structureel verankerde

kunsthuisen naar een grotere financiële zekerheid op lange termijn. De minister van Cultuur verduidelijkte in zijn strategische visienota (2020) dat hij deze kunsthuisen een eigen plek binnen het Kunstendecreet zou geven.

20. De kunstorganisaties die een werkingssubsidie kunnen toegekend krijgen voor twee beleidsperiodes, in de visienota 'kerninstellingen' genoemd, en verderop in deze Memorie soms ook aangeduid met '10-jarige werkingssubsidies', vormen geen aparte categorie, maar maken deel uit van het 'Brede Veld', een term die in de strategische visienota (2020) initieel gebruikt werd om alle kunstorganisaties met werkingssubsidies aan te duiden. De term 'Brede Veld' werd gebruikt om een onderscheid te maken met de kortlopende subsidies, in de strategische visienota aangeduid met de term 'Dynamische Ruimte'. Deze termen worden in het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet niet meer gehanteerd.

Een kunstorganisatie die een werkingssubsidie aanvraagt voor twee beleidsperiodes wordt aan dezelfde ontvankelijkheidsvoorwaarden, subsidievoorwaarden en beoordelingscriteria getoetst als een kunstorganisatie die een werkingssubsidie aanvraagt voor één beleidsperiode, maar ze moet daarvoor voldoen aan drie extra voorwaarden en drie extra beoordelingscriteria. Zo wordt van hen verwacht dat ze een cruciale rol vervullen binnen het ecosysteem van hun (sub)discipline, dat ze de noodzaak van langetermijn-subsidiëring kunnen aantonen, dat ze duurzaam inzetten op zowel traditie als vernieuwing en voorbeeldstellend zijn op vlak van cultural governance, fair practices en integriteit.

De beoordeling van deze 'kerninstellingen' of '10-jarige werkingssubsidies' gebeurt verder door dezelfde beoordelingscommissies, en binnen hetzelfde budget als de '5-jarige werkingssubsidies'. Om de vijf jaar adviseert een beoordelingscommissie voor een specifieke discipline binnen een bepaald budget, welke kunstorganisaties samen het beste geheel vormen, en aan welke kunstorganisaties welke werkingssubsidies worden toegekend, voor één dan wel twee beleidsperiodes.

Enkel waar nodig worden specifieke procedures opgezet voor de 10-jarige werkingssubsidies, bijvoorbeeld in het kader van evaluatie, toezicht en remediëring, waarvoor afspraken worden opgenomen in een beheersovereenkomst. Deze beheersovereenkomst wordt overlegd met de lokale overheid waar de betrokken kunstorganisatie gevestigd is, zodat de verschillende engagementen, investeringen en de bijhorende verwachtingen, rollen en verantwoordelijkheden kunnen besproken en omschreven worden.

Omdat dit type kunstorganisaties een belangrijk onderdeel zijn van, en een specifieke rol opnemen voor het kunstecosysteem, krijgen zij het perspectief op een werkingssubsidie gedurende twee beleidsperiodes. Minstens eenmaal per beleidsperiode evalueren de administratie en een ad-hoccommissie van experts de beheersovereenkomst en de werking van deze kunstorganisaties. Indien niet meer aan de voorwaarden voldaan zou zijn, kan een sanctie volgen.

Om de vijf jaar kunnen kunstorganisaties een aanvraag doen voor een 10-jarige werkingssubsidie.

Fair practices en integriteit binnen de kunstensector stimuleren

21. De aandacht voor fair practices en integriteit worden als beoordelingscriterium getoetst bij aanvragen voor projectsubsidies en werkingssubsidies. De Vlaamse Regering heeft de mogelijkheid om nog nader te bepalen aan welke voorwaarden een aanvrager moet voldoen of welke documenten een aanvrager moet onderschrijven in verband met fair practices en integriteit.

Verder wordt in overeenstemming met de strategische visienota in voorliggend ontwerp van Kunstendecreet voorzien dat zowel kern- en kunstinstellingen een voorbeeldstellende rol opnemen rond fair practices, integriteit en cultural governance.

Procedures optimaliseren met het oog op planlastvermindering

22. Vanuit een voortdurend streven van de overheid naar administratieve vereenvoudiging en optimalisering van de ingezette middelen, wordt in het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet ingezet op proportionaliteit en vereenvoudiging van de procedures. Deze principes worden verankerd in het decreet, en de uitwerking ervan gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. Planlastvermindering voor de aanvragers, beoordelaars en de administratie is daarbij het streefdoel.

Zo onderzoekt de administratie of en hoe steekproefsgewijs en risico-gedreven toezicht door de administratie vanaf de inwerkingtreding van dit ontwerp van Kunstendecreet de (jaarlijkse) vaste controles in het kader van toezicht kunnen vervangen. Daarnaast wordt de vorm en intensiteit van de gevraagde verantwoording en het toezicht proportioneel bepaald, rekening houdend met de eigenheid van ieder type subsidie en de hoogte van het subsidiebedrag.

E. Impactanalyse

Maatschappelijke impact

23. De beslissing van de Vlaamse Regering over de toekenning van werkingssubsidies kan ertoe leiden dat bepaalde kunstorganisaties niet langer werkingssubsidies krijgen en, omgekeerd, dat nieuwe kunstorganisaties voor één of twee beleidsperiodes werkingssubsidies krijgen.

Het al dan niet verkrijgen van een werkingssubsidie heeft voor de meeste kunstorganisaties actief in het kunstlandschap een duidelijke impact op de artistieke activiteiten die zij kunnen organiseren en de engagementen die ze kunnen aangaan met partners of op vlak van infrastructuur. Dit geldt ook voor de verschillende subsidiebeslissingen m.b.t. aanvragen voor kortlopende subsidies. Voor burgers betekent dit mogelijk een aangepast aanbod van kunstactiviteiten waaraan zij kunnen deelnemen.

Ten slotte heeft het ontwerp van Kunstendecreet ook impact op de sociaaleconomische positie van kunstenaars. De gevolgen zijn direct in het geval het om kortlopende subsidies gaat die een kunstenaar als natuurlijke persoon aanvraagt, en indirect indien het om werkingssubsidies aan kunstorganisaties gaat die artistieke activiteiten met kunstenaars opzetten.

Armoedetoets

24. Voor dit ontwerp van Kunstendecreet werd geen armoedetoets gemaakt omdat de inhoud ervan geen specifieke impact heeft op mensen die in armoede leven.

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

25. Het voorliggende ontwerp van Kunstendecreet heeft geen specifieke impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

26. Het voorliggende ontwerp van Kunstendecreet heeft op zichzelf geen budgettaire impact. Het maximale bedrag dat in het betreffende jaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet wordt bepaald in de uitgavenbegroting van de

Vlaamse Regering, die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt (zoals bepaald in artikel 4).

Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

27. Er werd een JoKER opgemaakt voor het voorliggend ontwerp van Kunstendecreet, het JoKER advies werd aangeleverd op 7 december 2020. Er zijn slechts indirecte effecten op kinderen en jongeren die volgen uit het voorontwerp van Kunstendecreet. De volgende elementen in het voorontwerp van Kunstendecreet waarborgen dat kinderen en jongeren aan bod komen: de beurs opkomend talent, het nieuwe landschaps criterium bij de beoordeling van aanvragen voor project- en werkingssubsidies (art. 33 en 56) en de vermeldingen in de kerntaken van de vzw's Kunstenpunt en Kunst in Huis.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

28. Dit ontwerp van Kunstendecreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen of op Brussel.

F. Implementatie

29. De administratie staat in voor de uitvoering, de monitoring en evaluatie van het ontwerp van Kunstendecreet. De administratie is tevens verantwoordelijk voor het toezicht op de aanwending van de subsidies die op basis van het ontwerp van Kunstendecreet toegekend worden.

Het ontwerp van Kunstendecreet treedt in werking op 1 januari 2022, met uitzondering van de artikels die betrekking hebben op de procedures voor de aanvragen en beoordeling van werkingssubsidies, die in werking treden op 1 november 2021, met het oog op de indiening van de aanvragen voor werkingssubsidies op 1 december 2021.

G. Totstandkomingsprocedure

30. Om de concrete aanpassingen voor te bereiden, stelden de administratie en het kabinet Cultuur in voorjaar 2020 een Princiëpsnota op met uitgangspunten voor het nieuwe decreet. De Princiëpsnota werd als startpunt voor verder overleg met de sector gebruikt.

Op uitnodiging van de minister bestudeerde een groep van dertien kunstenaars, kunstwerkers en experts in juli 2020 deze voorbereidende Princiëpsnota, en schreef er een uitgebreide reactie op. Deze Reflectienota werd midden augustus 2020 aan de minister overgemaakt. Zowel de Princiëpsnota als de Reflectienota werden publiek consulteerbaar gemaakt. De belangenorganisatie oKo formuleerde een schriftelijke reactie op beide. Al deze documenten hebben de inhoud van voorliggend ontwerp van Kunstendecreet gevoed.

31. Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020-376 werd geformuleerd op 13 november 2020.
32. De Vlaamse Toezichtscommissie bracht advies uit op 17 november 2020 (nr 2020/50).
33. Het advies van IF werd uitgebracht op 10 november 2020 (nr. KDW_20_0535).

34. Het begrotingsakkoord werd uitgebracht op 7 december 2020 (BA_19749).
35. Het JoKER-advies werd gegeven op 7 december 2020.
36. Het advies van de Strategische Adviesraad Cultuur, sectorraad Kunsten en Cultureel Erfgoed werd gegeven op 27 november 2020.

Als bijlage bij deze memorie van toelichting is een overzicht toegevoegd met verduidelijkingen, de repliek en/of het gevolg dat werd gegeven aan het SARC-advies.

Het ontwerp van Kunstendecreet werd aangepast ingevolge het advies van de SARC op volgende punten:

Artikel	Inhoud aanpassing
Art. 3, 10°	Vervanging van de term 'sleutelrol' door de term 'rol'.
Art. 59, 1°	Vervanging van de term 'sleutelfunctie' door de term 'cruciale'
Art. 59, 4°	Herformulering van de omschrijving van voorbeeldrol
Art. 63, 8°	Vervanging van de term 'voorbeeldfunctie' door de term 'voorbeeldrol'.
Art. 3, 15°	Aanpassing definitie en schrapping van de tweede zin.
Art. 4	Schrapping van het oude artikel 4 dat in het tweede lid voorwaardelijke jaarlijkse subsidies impliceerde;
Art. 7	overname van het eerste lid van het oude art. 4 in art. 7, eerste lid.
Art. 10, §6	Schrapping van de term 'subsidiecriteria'.
Art. 24	Schrapping van het tweede lid.
Art. 26	Schrapping van 'en minder dan tien jaar'; Toevoeging van punt 2° 'aanvrager kan beschouwd worden als opkomend talent'
Art. 27, §1	Toevoeging van 'en de begeleiding' in punt 1°;
Art. 27, §2	Schrapping van punt 3° 'de begeleiding'
Art. 29	Toevoeging van §2 over het inschatten van opkomend/bewezen talent.
Art. 29	Schrapping van oud punt 1° m.b.t. 'meer dan tien jaar na afstuderen'; Toevoeging van nieuw punt 1° 'kan beschouwd worden als opkomend talent'
Art. 30, §1	Schrapping van 'de begeleiding daarbij' in punt 1°;
Art. 30, §2	Schrapping van punt 3° 'de begeleiding'.
Art. 30, §2	Toevoeging van §2 over het inschatten van opkomend/bewezen talent.
Art. 42	Toevoeging van de term 'minstens' aan de zinsnede 'een publiek toegankelijk presentatiemoment'
Art. 46	Toevoeging van de term 'minstens' aan de zinsnede 'de presentatie van een kunstproductie'
Art. 59	Vervanging van de term 'organisatie' door 'kunstenorganisatie'.
Art. 59, 2°	Vervanging van het beoordelingscriterium 'internationale scope' door 'noodzaak van langetermijn-subsidiëring'.
Art. 59, 2° lid	Vervanging van 'beoordelingscriterium, vermeld in het eerste lid, 4°.' door 'de beoordelingscriteria'.
Art. 63	Aanpassing van de erkenningsvoorwaarde 4°.
Art. 68	Toevoeging van een vierde lid over de toewijzing van aanvullende taken.
Art. 82	Vervanging van de term 'beoordeling' door de term 'beoordelingsprocedure' in de taakomschrijving.
Art. 78	Schrapping van het tweede lid met delegatie aan de VR.
Art. 96	Toevoeging van een artikel in functie van rechtszekerheid ex-DAC.

37. Advies Raad van State

Het advies van de Raad van State nr. xxxx werd gegeven op xxxx.

Opmerkingen van de Raad van State over vormvereisten

Inhoudelijke aanpassingen

Als bijlage bij deze memorie van toelichting is een repliek toegevoegd op alle inhoudelijke opmerkingen van de Raad van State.

Het ontwerp van Kunstendecreet werd aangepast ingevolge het advies van de Raad van State de adviezen op volgende punten:

Artikel	Inhoud aanpassing
...	...
...	...

Legistieke aanpassingen

Alle legistieke aanpassingen die gesuggereerd werden door de Raad van State werden doorgevoerd in het ontwerp, met name in de artikelen xxxx

H. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet valt enkel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Verwijst naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 2

Bepaalt dat het decreet met de verkorte benaming 'Kunstendecreet' kan aangehaald worden.

Artikel 3

Verklaart de begrippen die in het decreet voorkomen.

1° administratie: behoeft geen verdere toelichting.

2° algemene Groepsvrijstellingsverordening: behoeft geen verdere toelichting.

3° algemene verordening gegevensbescherming: behoeft geen verdere toelichting.

4° beleidsperiode: behoeft geen verdere toelichting.

5° beurs: de definitie van een beurs is gebaseerd op en houdt rekening met de voorwaarden van paragraaf 1 van artikel 53 uit het koninklijk besluit van 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 met betrekking tot belastingvrijstelling van prijzen en subsidies betaald of toegekend aan geleerden, schrijvers of kunstenaars. Het verschil met de projectsubsidie ligt in de belangeloosheid van de beurs, ook wel een toekenning 'om niet' genoemd: er wordt geen enkele tegenprestatie verwacht, terwijl bij een projectsubsidie verwacht wordt dat het omschreven project gerealiseerd en financieel verantwoord wordt.

6° buitenland: om het gebied dat zich buiten het taalgebied van de Vlaamse Gemeenschap bevindt aan te geven, dient in het kader van dit decreet ook het Franse en Duitse taalgebied in België als buitenland beschouwd te worden.

7° disciplines: worden in dit decreet niet nader benoemd omdat de afbakening ervan in de tijd kan wijzigen.

8° functie: een begrip dat werd ingevoerd in het Kunstendecreet van 2013 en behouden blijft om op een generieke manier, over de verschillende disciplines heen, de zelfprofilering van een actor in het kunstenveld mogelijk te maken. Vervolgens wordt de inhoudelijke beoordeling daarop afgestemd via de bepaling van functie-specifieke subcriteria, vermeld in artikel 33, §2 en artikel 56, §2.

Wat betreft de functie participatie wordt onder 'aandacht voor maatschappelijke en culturele diversiteit' alle mogelijke vormen van diversiteit bedoeld, dit kan ook sociale diversiteit zijn. In het uitvoeringsbesluit wordt via de functiespecifieke subcriteria nader bepaald hoe dit zal worden beoordeeld, als detaillering van het beoordelingscriterium 'kwaliteit van de werking' (zie delegatie in artikel 33, §2 en artikel 56, §2).

9° internationale werking: In deze definitie wordt benadrukt dat dit zowel de uitgaande als ontvangende beweging kan inhouden (zowel uitstraling als "instraling"). Door het ontvangen en presenteren van toonaangevende buitenlandse kunstenaars (met referentiewaarde) in Vlaanderen, ontstaat betekenisvolle, internationale samenwerking en kan Vlaanderen ten volle haar rol spelen als broedplaats voor internationale creatie en uitwisseling. Deze idee is ook herkenbaar binnen het hervormde instrument van de residentiebeurs, die nu ook voor binnenlandse residentieplekken kan aangevraagd worden.

10° kunstenaar: een tentatieve definitie om de specifieke doelgroep van dit decreet nader te omschrijven door in de definitie subsidievoorwaarden mee op te nemen. Hierdoor dienen deze subsidievoorwaarden bij het gebruik van de term kunstenaars in de verdere decreetstekst niet telkens opnieuw vermeld te worden, wat de formulering vereenvoudigt.

11° kunstenaarorganisatie: de werkingssubsidies binnen dit decreet kunnen enkel toegekend worden aan kunstenaarorganisaties, inclusief kunstinstellingen, of organisaties met specifieke kerntaken (die, in afwijking van de kunstenaarorganisaties geen "functies" opnemen).

Met de term 'kunstenaarorganisatie' wordt in dit decreet een specifiek soort 'organisatie' bedoeld. M.a.w. 'kunstenaarorganisaties' vormen een deelverzameling van de verzameling genaamd organisaties. Een kunstenaarorganisatie onderscheidt zich van een 'organisatie' door drie bijkomende eigenschappen, opgenomen in de definitie: werken binnen de kunstensector, binnen de Vlaamse Gemeenschap, en een functie opnemen. Kunstinstellingen zijn dus altijd kunstenaarorganisaties, maar niet alle kunstenaarorganisaties zijn (of worden) kunstinstelling. Indien één van deze drie eigenschappen ontbreekt spreken we van een organisatie. Voorbeelden van 'organisaties': een organisatie buiten de kunstensector, een kunstenaarorganisatie in het buitenland of een organisatie die geen functie opneemt maar wel kerntaken zoals de "organisaties met specifieke kerntaken".

12° kunstensector: behoeft geen verdere toelichting.

13° Kunstinstelling: deze kunstenaarorganisaties beantwoorden volledig aan de definitie van een kunstenaarorganisatie, maar ze hebben een bijzondere, toonaangevende positie binnen het kunstenveld. Het gaat om grote duurzame instellingen met een internationale uitstraling en programmatie, waarvan de subsidiëring op langere termijn niet ter discussie staat. Hun werking wordt aangestuurd via een beheersovereenkomst. De zeven erkende kunstinstellingen zijn tot op heden: deSingel, Ancienne Belgique, Concertgebouw, Antwerp Symphony Orchestra, Kunsthuis, Vooruit en Brussels Philharmonic.

14° kunstproductie: de term wordt in dit decreet specifiek gebruikt voor het afbakenen van de aanvragen voor subsidies internationale presentatieprojecten (zie artikel 44 en 45). Een artistiek werk kan zowel een nieuwe productie zijn, als een herinterpretatie van bestaand werk of een herneming van bestaand werk.

15° kunstwerker: is een nieuw begrip in het Kunstendecreet, en een nieuwe doelgroep die in aanmerking komt voor subsidies met het oog op de versterking van de autonomie van freelancers ten opzichte van gesubsidieerde kunstenaarorganisaties. Waar in de sector deze term kan begrepen worden als iedereen die in de kunstensector werkt, beperkt het Kunstendecreet dit tot wie hoofdzakelijk creatief of inhoudelijk werk verricht zoals curatoren, dramaturgen, scenografen, enzovoort. Ze kunnen een belangrijke rol spelen in het creëren, presenteren of begeleiden van projecten met en voor kunstenaars. Het gaat niet om uitvoerende of ondersteunende functies zoals podiumtechnici of boekhouders, die uiteraard ook essentieel zijn in een kunstproductie maar die in principe geen eigen, autonome projecten opzetten met en voor kunstenaars.

16° projectsubsidie: behoeft geen verdere toelichting.

17° rol: sommige organisaties krijgen in het kader van dit decreet een cruciale rol, wat telkens wordt omschreven, vastgelegd en opgevolgd via een beheersovereenkomst. Het gaat over de kunstenaarorganisaties met 10-jarige werkingssubsidies, kunstinstellingen en de organisaties met specifieke kerntaken.

18° subsidie: verwijst naar de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, artikel 2, 34° die subsidie omschrijft als volgt: "het begrip 'subsidies' omvat de subsidies van steden en gemeenten, gemeenschappen en gewesten, gemeenschapscommissies, de Europese Unie

en andere supranationale instanties, alsook de subsidies van de Nationale Loterij en subsidies toegekend door publieke fondsen." Hiermee wordt vermeden dat organisaties de subsidies toegekend door fondsen, opnemen als eigen opbrengsten.

19° subsidie-instrument: Het gebruik van het woord "instrument" komt uit de bestuurskunde. Om te besturen maakt men gebruik van beleidsinstrumenten. Subsiëren is een beleidsinstrument. Een subsidie-instrument is dus een specifiek soort beleidsinstrument, waarbij gedoeld wordt op de verschillende subsidietypes: beurzen, projecten, werkingssubsidies, tegemoetkomingen, ...

20° werkingssubsidie: behoeft geen verdere toelichting.

Het tweede lid behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 4

Formuleert het doel van dit decreet. Dit decreet is één van de beleidskaders in de uitbouw van het Kunstenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

Ter uitvoering van de doelstelling voorziet dit decreet in de volgende subsidie-instrumenten:

1° beurzen voor kunstenaars;

2° projectsubsidies voor kunstenaars, kunstwerkers en organisaties;

3° internationale subsidies voor kunstenaars, kunstwerkers en organisaties, met name residentiebeurzen, subsidies voor internationale presentatieprojecten en tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten;

4° overeenkomsten met residentieplekken;

5° werkingssubsidies voor kunstorganisaties (inclusief kerninstellingen en kunstinstellingen) en organisaties met specifieke kerntaken;

6° beheersovereenkomsten met kerninstellingen, kunstinstellingen en organisaties met specifieke kerntaken;

7° kunst aankopen in het kader van de Collectie Vlaamse Gemeenschap.

Het Kunstendecreet is bedoeld voor initiatieven van landelijk en internationaal belang, wat via de beoordelingscriteria wordt getoetst, en is complementair aan het Bovenlokaal Cultuurdecreet dat initiatieven van regionaal belang steunt en andere cultuur-gerelateerde regelgeving zoals vermeld in de algemene Memorie. Het landelijk en internationaal belang van een kunstorganisatie kan betekenen dat ze een relevante internationale werking heeft, maar kan ook betekenen dat wat de kunstorganisatie doet bijzonder en uniek is en daarom van landelijk en internationaal belang kan zijn.

De beoogde culturele en maatschappelijke diversiteit in het kunstenlandschap blijft expliciet opgenomen in het eerste lid als doelstelling. De herneming ervan in het tweede lid, zoals in het Kunstendecreet van 2013 was opgenomen, is geschrapt om herhaling te vermijden.

Het Kunstendecreet van 2013 bevatte ook een titel "het ondernemerschap van kunstenaars en organisaties stimuleren" wat verwees naar een apart hoofdstuk met drie subsidie-instrumenten waarvan er twee bij de wijziging van 2018 waren geschrapt wegens overgenomen in een ander beleidskader (partnerprojecten en kunstenaarstoelagen). Het overblijvende derde instrument onder deze titel, met name 'cofinanciering', is nooit uitgevoerd wegens budgettair te onvoorspelbaar (verplichte cofinanciering na toekenning van Europese subsidies). Om deze reden wordt dit derde instrument, en bijgevolg ook het inhoudsloos geworden hoofdstuk, niet langer opgenomen. Ondernemerschap als idee blijft echter belangrijk. Het ondernemerschap dat blijkt uit een inhoudelijk en zakelijk project- of beleidsplan wordt getoetst en gewaardeerd via de respectievelijke beoordelingscriteria

voor inhoudelijke en zakelijke kwaliteit bij zowel projecten als werkingen (zie artikel 33 en 56).

Artikel 5

Paragraaf 1

Geeft de Vlaamse Regering de opdracht om in elke legislatuur een strategische visienota op te maken om de beleidsnota Cultuur uit te werken voor wat betreft het kunstenbeleid.

Paragraaf 2

Bepaalt welke elementen deze strategische visienota minstens moet bevatten.

Een aanpassing ten opzichte van het Kunstendecreet van 2013 is punt 5°, om het doel van deze behouden toevoeging uit de wijziging van het Kunstendecreet in 2018, beter aan te geven. Deze aandachtspunten worden ingezet als beoordelingscriterium bij aanvragen voor projectsubsidies en werkingssubsidies, met het oog op landschapszorg. Na publicatie van de strategische visienota kunnen de aanvragers bij de opmaak van hun aanvraag, en later de beoordelingscommissies bij de beoordeling van de aanvragen, rekening houden met beleidsmatig belangrijk geachte elementen, om de dynamiek, diversiteit en kwaliteit van het kunstenlandschap, de doelstellingen van dit decreet, te versterken.

In vergelijking met het Kunstendecreet van 2013 is punt 6° toegevoegd, omdat in de beoordelingscriteria voor subsidies voor een internationale presentatieproject verwezen wordt naar de prioritaire landen en regio's, opgenomen in de beleidsnota Cultuur of de strategische visienota (zie art. 47, 5°).

Paragraaf 3

Geeft het Kunstensteunpunt de opdracht om een bijdrage te leveren aan de visienota in de vorm van een 'landschapstekening'. Het tweede lid bepaalt wat deze landschapstekening moet bevatten. Een toevoeging ten opzichte van het Kunstendecreet van 2013 is dat de landschapstekening ook een beschrijving van 'opportunities voor de optimalisering van het kunstenbeleid' bevat. Op basis van de landschapsanalyse, maar ook omdat het Kunstensteunpunt de vinger aan de pols heeft van wat leeft in het kunstenveld, kan het Kunstensteunpunt opportuniteiten detecteren die voor de overheid minder zichtbaar zijn. Het is belangrijk dat dit, in de vorm van suggesties of ideeën, aan het beleid wordt doorgegeven.

Paragraaf 4

Bepaalt wanneer deze strategische visienota moet worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Deze datum is met een jaar uitgesteld in vergelijking met het Kunstendecreet 2013, zodat de cycli van opmaak en voorlegging van de strategische visienota Kunsten en de strategische visienota Cultureel Erfgoed in de toekomst samenvallen.

De strategische visienota, opgesteld in het kader van het Kunstendecreet 2013 werd op 1 april 2020 neergelegd. 1 april 2021, het tweede volledige jaar van deze legislatuur, zou de theoretische datum zijn voor de nieuwe strategische visienota, maar dit nieuwe Kunstendecreet treedt pas in werking na april 2021. Daarom zal de strategische visienota van 2020 geldig blijven tot de volgende strategische visienota, die dan zal worden neergelegd op 1 april 2026. Dit is als overgangsbepaling opgenomen in artikel 92.

Artikel 6

Omschrijft hoe de Vlaamse Regering de lokale overheden betreft bij de uitvoering van dit decreet.

Dat de Vlaamse Regering na de beoordelingsprocedure van werkingssubsidies, en voorafgaand aan de beslissing, de steden en gemeenten kan horen, is bewust als een mogelijkheid en niet als een plicht ingeschreven, om geen extra werklast op te leggen. Indien de Vlaamse Regering hiervoor kiest, kan in de uitvoering naar een pragmatische manier van werken gezocht worden, bijvoorbeeld in de vorm van, al dan niet digitale, gesprekken met centrumsteden, zoals in de procedure voor de werkingssubsidies 2017-2021 gebeurde.

Artikel 7

Het eerste lid bepaalt dat het budget voor de uitvoering van dit decreet geen automatisch of vaststaand gegeven is, maar jaarlijks wordt onderhandeld bij de begrotingsbesprekingen en vervolgens vastgelegd wordt in de uitgavenbegroting.

Het tweede tot en met vijfde lid geven uitvoering aan de Europese regels inzake staatssteun. Zoals vermeld in artikel 5 wordt ter verwezenlijking van de doelstellingen van dit decreet voorzien in tal van subsidie-instrumenten. Het valt daarbij niet uit te sluiten dat minstens een deel van de toegekende subsidies beschouwd dient te worden als staatssteun in de zin van artikel 107 VWEU.

Artikel 7 bepaalt in dat opzicht dat bij de toekenning van steun in het kader van dit decreet steeds de bepalingen van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zullen worden nageleefd, op grond waarvan de steun als verenigbaar met de interne markt beschouwd wordt.

Wanneer een steunregeling zich beroept op deze Algemene Groepsvrijstellingsverordening moeten enkele grenzen en voorwaarden uit deze verordening uitdrukkelijk opgenomen worden in de betrokken steunregelingen. Gelet op die vereiste worden in artikel 7 van dit decreet enkele voorwaarden uit de Groepsvrijstellingsverordening expliciet overgenomen als subsidievoorwaarden, die tegelijk ook subsidievereisten zijn. Het verschil tussen subsidievoorwaarden en subsidievereisten wordt toegelicht onder artikel 10.

Ook de overige bepalingen van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zullen steeds worden nageleefd door de administratie bij de toekenning van subsidies binnen dit decreet.

De steunintensiteit per begunstigde zal daarbij steeds conform artikel 53, lid 6 tot en met lid 9, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening zijn.

In dit artikel is voor het eerst sprake van subsidievoorwaarden en subsidievereisten, de inhoud en het doel van deze termen worden toegelicht onder artikel 10 in deze memorie.

Artikel 8

Bepaalt welke activiteiten niet in aanmerking komen voor subsidie op basis van dit decreet. De uitsluiting wordt geformuleerd als een subsidievoorwaarde, omdat dit deels inhoudelijk getoetst wordt. Zie toelichting bij de term subsidievoorwaarde onder artikel 10.

Artikel 9

Biedt de rechtsgrond om de toetsing van de subsidievoorwaarden te laten resulteren in een negatief advies. Het dossier wordt in voorkomend geval niet beoordeeld op de beoordelingscriteria.

Artikel 10

Bepaalt voor elk type aanvrager de ontvankelijkheidsvoorwaarden en subsidievoorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie.

Het verschil tussen ontvankelijkheidsvoorwaarden, subsidievoorwaarden en beoordelingscriteria hangt samen met de drie stappen in de beoordelingsprocedure. Daarnaast zijn er ook nog de subsidievereisten, die worden nagegaan bij het toezicht. De omschrijving en interpretatie van deze vier termen zijn een resultaat van het de afstemmingsoefening van de drie grote sectorale cultuurdecreten door de administratie, wat betekent dat deze ook in de andere Cultuurdecreten (Cultureelerfgoeddecreet en het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk) in de toekomst zo zullen worden geïnterpreteerd.

Ontvankelijkheidsvoorwaarden zijn de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn opdat een aanvraag verder behandeld kan worden. Ze houden een technische, feitelijk meetbare toets in, die geen inhoudelijke afweging vergt, resulterend in een ja of nee. Dit wordt beoordeeld door de administratie.

Subsidievoorwaarden zijn de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor een subsidie. Ze houden een gedeeltelijk inhoudelijke afweging in, zoals bijvoorbeeld de toets op de aard van de activiteiten en het toepassingsgebied, of het professioneel actief zijn in de kunstensector. Het niet voldoen aan één van de subsidievoorwaarden resulteert in een negatief advies. De subsidievoorwaarden worden in eerste instantie beoordeeld door de administratie, en daarna bij voorkeur gevalideerd door een beoordelingscommissie of ad-hoc-commissie van experts. Deze eventuele validatie is een onderdeel van de procedure waarvan de uitwerking is gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

De subsidievoorwaarden in de artikelen 7, 8 en 10 hebben betrekking op de aanvrager of de activiteit van de aanvrager. De bijkomende subsidievoorwaarden die verderop in het decreet zijn opgenomen onder de verschillende subsidie-instrumenten zijn specifiek voor het subsidie-instrument zelf.

Beoordelingscriteria zijn de inhoudelijke en zakelijke criteria op basis waarvan een beoordelingscommissie of ad-hoccommissie van experts, of in uitzonderlijke gevallen de administratie (zie artikel 83, §2, derde lid) bepaalt of een aanvraag in aanmerking komt voor subsidiëring. Dit zijn steeds inhoudelijke afwegingen waarvoor een bredere kennis van de context en de specifieke disciplines en functies nodig is. Dit resulteert in een niet-bindend advies aan de bevoegde minister tot al dan niet subsidiëring van de aanvraag. Dit advies resulteert niet in een ja of nee, maar is contextueel en relatief, afhankelijk van het beschikbare budget en de kwaliteit in verhouding tot andere dossiers.

Naast deze twee soorten voorwaarden en de beoordelingscriteria die ingezet worden bij de beoordeling van een aanvraag tot subsidie, zijn er nog 'subsidievereisten', die worden nagegaan bij het toezicht op het verantwoordingsdossier, dus nadat een subsidie is toegekend. Het gaat om vereisten waaraan een subsidie-ontvanger moet voldoen om de toegekende subsidie te kunnen behouden (anders kan de subsidie geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd), of om in voorkomend geval het saldo te kunnen ontvangen. In artikel 15 van het ontwerp van decreet worden deze subsidievereisten opgesomd.

Paragraaf 1.

Kunstenaars kunnen voor diverse kortlopende subsidies aanvragen indienen. In de definitie van kunstenaar, in het ontwerpdecreet opgenomen onder artikel 3, 11°, worden de voorwaarden geformuleerd waaraan een kunstenaar moet voldoen. De voorwaarde c) "betrokken zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap" is bewust breed gehouden. Zo worden enerzijds kunstenaars toegelaten die geboren en getogen zijn in Vlaanderen maar die in het buitenland hun praktijk hebben uitgebouwd, en anderzijds kunstenaars die in het buitenland geboren of woonachtig zijn, maar actief

betrokken zijn bij, en op een betekenisvolle manier bijdragen tot, activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Om de betrokkenheid bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap na te gaan baseren de administratie en de adviserende experts zich op diverse gegevens uit het CV en artistiek portfolio, zoals woon- en werkplaats, het afgelegde professioneel parcours, zichtbaarheid in het kunstenveld in de Vlaamse Gemeenschap (presentaties, aanwezigheid, betrokkenheid bij activiteiten), enzovoort.

Paragraaf 2.

Kunstwerkers kunnen in hun rol van producent, begeleider, initiatiefnemer, bemiddelaar, enzovoort, subsidies aanvragen voor het ontwikkelen en presenteren van werk van kunstenaars, onafhankelijk van de werking van een kunstorganisatie. Het gaat om zelfstandige kunstwerkers die in principe voor de periode waarop de subsidie-aanvraag betrekking heeft, niet contractueel verbonden zijn aan een organisatie (curatoren, dramaturgen, scenografen, kunstbemiddelaars, ...). Dit komt tegemoet aan de vraag naar een grotere steun, autonomie en vrijheid voor freelancers, die zelf geen kunstenaar zijn, ten opzichte van structureel gesubsidieerde kunstorganisaties.

Reeds in het Kunstendecreet van 2013 werd vanaf 2019 de subsidievorm 'projectsubsidie individuele kunstenaar', opengesteld voor curatoren en bemiddelaars. Het openstellen van de projecten, TIP's en IP's voor kunstwerkers biedt een decretale verankering van deze verbreding van de doelgroep uit 2019.

Het aanvragen van een projectsubsidie via zowel een kunstorganisatie, een kunstenaar of een kunstwerker voor hetzelfde project is uitgesloten op basis van artikel 32, 2°.

Paragraaf 3.

Organisaties met een privaatrechtelijke, commerciële rechtspersoonlijkheid zijn in het kader van dit decreet niét uitgesloten voor subsidie. Ze kunnen een aanvraag indienen voor projectsubsidies, tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten en internationale presentatieprojecten, op voorwaarde dat de aanvraag gebeurt in het kader van de samenwerking met minstens één kunstenaar. Hiermee wil de decreetgever ook subsidies mogelijk maken voor commerciële organisaties of organisaties die buiten de kunstensector een professioneel kunstproject opzetten. Dit was ook reeds mogelijk in het Kunstendecreet van 2013. Het belangrijkste is de kwalitatieve waarde van de kunstactiviteit en het belang ervan voor ontwikkelingen in de sector, niet het statuut van de aanvrager. Op deze manier komen bijvoorbeeld ook galleries, managementbureaus, architectuur- of ontwerpbureaus in aanmerking voor een kortlopende subsidie.

Paragraaf 4.

Specifiek voor kunstorganisaties die een werkingssubsidie willen aanvragen, voorziet de decreetgever een beperking van de doelgroep, door een limitatieve lijst van mogelijke rechtspersonen op te nemen. Organisaties met een privaatrechtelijke, commerciële rechtspersoonlijkheid zijn hierdoor uitgesloten. Ook coöperatieve vennootschappen met erkenning als sociale onderneming die vermogensvoordelen aan hun vennoten niet actief uitsluiten in hun statuten, komen niet in aanmerking. Wat betreft publiekrechtelijke rechtspersonen zijn alleen autonome gemeentebedrijven en stichtingen toegelaten, wat voor musea met een kunstenaarwerking met landelijke uitstraling soms het geval kan zijn.

De subsidievoorwaarde vermeld in het vierde lid geldt voor alle kunstorganisaties, maar vermeldt specifiek de kunstorganisaties die inzetten op participatie, omdat zij in tegenstelling tot kunstorganisaties die op een andere functie inzetten, kunst niet noodzakelijk als doel hebben, maar kunst als middel kunnen inzetten voor een ander doel

(educatie, zelfontplooiing, emancipatie, ...). De samenwerking met (professionele) kunstenaars of kunstorganisaties is daarom niet altijd inherent, maar moet wel gerealiseerd worden om voor subsidie in aanmerking te komen.

Paragraaf 5.

Belangrijke subsidievoorwaarden voor in het buitenland gevestigde organisaties zijn dat de beoogde presentatieplek internationale uitstraling heeft en een publiek toegankelijke presentatiekans biedt aan een kunstenaar of kunstorganisatie. De twee subsidie-instrumenten waarvoor buitenlandse organisaties een aanvraag kunnen indienen (de TIP en de IP), zijn immers beide expliciet gericht op internationale presentaties. De beoogde aanvrager is in principe de presentatieplek zelf, maar door in de subsidievoorwaarden aan te geven dat de voorwaarden betrekking hebben op de presentatieplek, kan de aanvrager bijvoorbeeld ook een buitenlands managementkantoor zijn dat met de betrokken kunstenaar(s) en de presentatieplek een overeenkomst heeft en het project coördineert of organiseert.

Artikel 11

Paragraaf 1

Behoeft geen verdere toelichting.

Paragraaf 2

De TIP en de IP kunnen in tegenstelling tot andere subsidie-instrumenten, onderling gecombineerd worden, als het gaat over twee verschillende initiatieven, en kunnen gecombineerd worden met andere subsidies binnen dit decreet. Voor kunstorganisaties geldt wel een grensbedrag voor de toegekende werkingssubsidie.

Voor eenzelfde kunstproductie kan dus niet gelijktijdig een TIP en een IP toegekend worden. De combinatie van een TIP voor de éne kunstproductie met een IP voor een andere kunstproductie is wél mogelijk is. Ook is het mogelijk om voor een kunstproductie een TIP aan te vragen (bijvoorbeeld om deel te nemen aan een showcasefestival) en later, bijvoorbeeld voor een tournee van dezelfde kunstproductie, éénmalig een IP aan te vragen. Zoals verder in artikel 45 wordt bepaald, is per kunstproductie maar éénmaal een IP mogelijk, maar zijn wel meerdere TIPs mogelijk (bijvoorbeeld voor het exploreren van diverse buitenlandse markten).

Artikel 12

Bevat een delegatie naar de Vlaamse Regering voor het bepalen van de nadere procedurele regels. De algemene principes, voorwaarden en criteria, en de algemene regels voor beoordeling en toezicht zijn conform de Cultuurpactwetgeving van 1973 bepaald in het decreet. De nadere bepaling heeft enkel betrekking op in de tijd wijzigbare manieren van uitvoering.

Door deze delegatie naar de Vlaamse Regering realiseert de decreetgever een aanzienlijke vereenvoudiging ten opzichte van het Kunstendecreet van 2013, rekening houdend met de richtlijnen van de Raad van State en de omzendbrief Wetgevingstechniek die aanraden om in een decreet de hoofdlijnen te bepalen, met het oog op gelijkberechtiging en de billijke inzet van gemeenschapsmiddelen, en alles wat met uitvoering te maken heeft te delegeren naar de Vlaamse Regering, zoals procedures, tijdstippen, aantallen, bedragen, percentages, samenstelling van dossiers, benoemingen enzovoort. De Vlaamse Regering kan op haar beurt het vastleggen van bepaalde details doordelegeren aan de minister van Cultuur of aan de administratie.

De uitwerking van de in het Kunstendecreet opgenomen toelichting en de repliekprocedure zijn bijvoorbeeld onderdelen van de beoordelingsprocedure bij werkingssubsidies die niet in een decreet thuishoren, en daarom gedelegeerd worden naar de Vlaamse Regering.

Een belangrijk leidend principe dat de decreetgever wil meegeven aan de Vlaamse Regering bij de bepaling van de regels in het uitvoeringsbesluit, is de proportionaliteit ten opzichte van het soort subsidie-instrument en het maximale subsidiebedrag. Dit kadert binnen de algemene doelstelling van de Vlaamse overheid om te komen tot een efficiëntere en effectievere dienstverlening, en minder planlast en werklast. Deze bepaling maakt het mogelijk om de procedures voor aanvraag, beoordeling en toezicht voor kleine subsidies zoals de beurzen of TIP's, licht en beperkt te maken en voor grotere subsidies intensiever te maken, bijvoorbeeld via opmaak en evaluatie van beheersovereenkomsten met de 'kerninstellingen', kunstinstellingen en organisaties met specifieke kerntaken, zoals opgenomen in artikel 73. De nadere regels kunnen daardoor variëren naargelang het subsidie-instrument. Deze redenering wordt doorgetrokken naar het toezicht, waarvoor in artikel 15 de principes "steekproefsgewijs en risico-gedreven" zijn opgenomen.

Artikel 13

Onderscheidt de rol van de administratie en van beoordelingscommissies, externe experts en de Landschapscommissie in de behandeling van aanvragen. De administratie staat in voor de organisatie van het hele beoordelingsproces en toetst meestal enkel de feitelijke of technische ontvankelijkheidsvoorwaarden en subsidievoorwaarden, terwijl de commissies, experts of Landschapscommissie worden ingezet voor de inhoudelijke toetsing van de aanvraag op basis van beoordelingscriteria. Soms is de administratie hier ook bij betrokken, zoals in het geval van de beoordelingscommissie Internationaal, of is de administratie bevoegd voor de kwaliteitsbeoordeling, zoals vermeld in artikel 83, §2, derde lid.

In het uitzonderlijke geval dat de administratie ook zelf beslissingsbevoegdheid heeft, wat als mogelijkheid in het decreet is voorzien en in het uitvoeringsbesluit wordt bepaald, legt ze technisch gesproken geen ontwerp van beslissing voor aan zichzelf. Daarom is de zinsnede "in voorkomend geval" opgenomen. In voorkomend geval betekent hier dus in alle gevallen, behalve wanneer de administratie zelf beslist.

Artikel 14

Subsidies worden over het algemeen uitbetaald in voorschotten, wat uitgewerkt wordt in het uitvoeringsbesluit, behalve voor subsidies onder een te bepalen grensbedrag. De reden hiervoor is dezelfde als vermeld onder artikel 15: proportionaliteit en risico-gedreven toezicht met het oog op efficiëntieverhoging. Het doel van voorschotten is immers om een deel van de subsidie pas toe te kennen na verantwoording van en controle op de aanwending van het eerste deel. Bij kleine subsidies is dit saldo verwaarloosbaar. Een volledige uitbetaling in combinatie met steekproefsgewijze, risico-gedreven controle is in dergelijke gevallen verantwoord.

Artikel 15

Gaat over de verantwoordingsplicht en de principes bij toezicht. Het risico in de term "risico-gedreven", verwijst naar het risico voor de Vlaamse Gemeenschap dat de subsidie-ontvanger (een deel van) de subsidie niet zou inzetten voor het doel waarvoor ze is toegekend. Dit risico heeft grotere gevolgen bij grotere subsidies dan bij kleine, en moet strikter worden opgevolgd bij aanvragers die in eerder toezicht opmerkingen kregen.

De subsidievereisten die in het tweede tot vijfde lid worden opgesomd zijn elementen die bij het toezicht op de verantwoording worden gecontroleerd, zie toelichting onder artikel 10.

De bepaling in het tweede lid, 3° heeft betrekking op de doelmatigheidscontrole. Dit kan bijvoorbeeld voor werkingssubsidies inhouden dat het geactualiseerd beleidsplan getrouw wordt uitgevoerd.

Aangezien de Algemenebepalingenwet deel uitmaakt van een bindend opgelegde regelgeving vanwege de federale overheid aan de gemeenschappen en gewesten, kan de decreetgever in beginsel niet in meer specifieke regeling voorzien, tenzij via de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. Dat artikel bepaalt dat decreten rechtsbepalingen kunnen bevatten waarvoor de decreetgever niet bevoegd is, voor zover het bepalingen betreft die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid.

Artikel 11 van de Algemenebepalingenwet bepaalt dat iedere subsidie verleend door de in artikel 2 opgesomde gemeenschappen en gewesten of door een rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks door één van die gemeenschappen en gewesten wordt gesubsidieerd, daarin begrepen ieder door hen zonder interest verleend terugvorderbaar voorschot, moet worden aangewend voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend. De mogelijkheid voor de aanvrager om te motiveren dat afwijkingen van het aanvraagdossier of het geactualiseerde beleidsplan noodzakelijk waren, steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het invoeren van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Bij de creatie/realisatie van een kunstwerk, bij het opzetten van een kunstproject of bij de realisatie van een voorgenomen jaarwerking, spelen vele omstandigheden mee die ertoe kunnen leiden dat de creatie, het project of de jaarwerking, ondanks de geleverde inspanningen van kunstenaar(s), de organisatie zelf en de overige betrokkenen, niet loopt zoals gepland. Het zou onredelijk zijn, en geheel tegen de basisgedachte van de ondersteuning van de per definitie risicovolle kunstcreatie in, om in dergelijke gevallen steeds tot een verplichte en volledige terugvordering over te moeten gaan zonder rekening te kunnen houden met de specifieke omstandigheden van elk geval. De federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling en er is sprake van een marginale weerslag van de hier voorgestelde afwijking.

De bepaling in het vierde lid, 1°, heeft ook betrekking op projectsubsidies die toegekend worden aan aanvragers zonder rechtspersoon, zoals de individuele kunstenaar of kunstwerker. Ook zij dienen de principes van fair practices toe te passen bij de vergoeding van betrokkenen bij het project. De bepaling in het vierde lid, 2° is daarentegen enkel van toepassing op rechtspersonen.

Over de subsidievereisten 'de principes van fair practices toepassen' (vierde lid, 1°), zorg dragen voor het eigen archief (vijfde lid, 1°) en 'de principes van goed bestuur naleven' (vijfde lid, 2°) kan de Vlaamse Regering nadere richtlijnen bepalen, met de bedoeling te kunnen verwijzen naar bepaalde afsprakenkaders of codes die hiervoor binnen de kunstensector worden ontwikkeld, en die in de tijd wijzigbaar zijn.

Artikel 16

Somt de mogelijke sancties op als er bij het toezicht ernstige tekortkomingen worden vastgesteld, en legt ook hier de nadruk op de redelijke verhouding, de proportionaliteit. Een ernstige tekortkoming kan bijvoorbeeld zijn dat er met de subsidie andere activiteiten zijn gerealiseerd dan waarvoor de subsidie was bedoeld.

De opgesomde mogelijke sancties impliceren een verruiming van artikel 13 van de Algemene Bepalingenwet, die enkel voorziet in een (volledige) automatische terugbetaling van reeds uitgekeerde middelen als de begunstigde de voorwaarden niet naleeft, waaronder de subsidie werd verleend, de subsidie niet aanwendt voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend of de controle verhindert. Zonder dat er een appreciatiemogelijkheid vanwege de overheid is. Deze mogelijkheid tot afweging en differentiëring steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het inroepen van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Net zoals gemotiveerd in de toelichting bij artikel 15, zou het onredelijk zijn om in gevallen, waar ondanks alle inspanningen van de betrokkenen iets niet loopt zoals gepland, steeds te moeten overgaan tot volledige terugvordering.

Een van de mogelijke sancties na het toezicht op werkingssubsidies met een beheersovereenkomst is een bijsturing van het beleid. Hiermee wordt een bijsturing van het artistiek of zakelijk beleid bedoeld, bijvoorbeeld in de vorm van een aanpassing van het beleidsplan. Er kan niet worden ingegrepen op de autonomie van de raad van bestuur van een kunstorganisatie die verantwoordelijk is voor de benoeming van de artistieke of zakelijke leiding.

Artikel 17

Gaat over de verplichte steun- en logovermelding van de Vlaamse overheid. Deze algemene verplichting, vermeld in Omzendbrief 2014/30 Huisstijl voor de Binnenlandse Communicatie van de Vlaamse overheid, is niet decretaal verankerd. Het wordt daarom steeds in de regelgeving binnen Cultuur opgenomen zodat er juridische duidelijkheid ontstaat voor subsidie-aanvragers en -ontvangers.

Artikel 18

Bepaalt dat er een bepaald minimumpercentage van het kunstenbudget, dat jaarlijks beschikbaar is voor de uitvoering van hoofdstuk 3 en 4 van dit decreet, moet worden besteed aan kortlopende subsidies. Investeren in kunstenaars, projecten en ad hoc opportuniteiten voor internationale presentaties is noodzakelijk omdat dit de basis, de humuslaag vormt van de kunstensector. Zonder voldoende zaaigeld kan niet geoogst worden. De geschiedenis leert dat het budget voor werkingssubsidies een steeds groeiend aandeel van het totale kunstenbudget inneemt wat de dynamiek en vernieuwingsmogelijkheden binnen het kunstenveld zou kunnen verminderen. De bepaling in dit artikel is een van de hefboomen waarmee de decreetgever aan deze tendens een halt wil toeroepen en tegemoetkomt aan de algemene bezorgdheid om een dynamisch kunstenlandschap te behouden.

Artikel 19

Het bepalen van het maximumbedrag voor sommige subsidie-instrumenten en eventueel ook het maximum aantal subsidies dat binnen een bepaald subsidie-instrument kan worden toegekend, biedt het voordeel van duidelijkheid voor alle partijen en maakt het mogelijk om het beschikbare budget gefocust in te zetten.

Artikel 20

De Vlaamse Regering beslist over alle werkingssubsidies (zie artikel 51) maar kan de beslissingsbevoegdheid voor één of meerdere kortlopende subsidievormen eventueel delegeren aan de administratie in het uitvoeringsbesluit met het oog op een snellere besluitvorming. Dit kan zinvol zijn voor kleine subsidies, of voor subsidies aan individuele

kunstenaars, waarbij snelheid en het ad hoc kunnen inspelen op opportuniteiten een belangrijke rol speelt. De inhoudelijke beoordeling gebeurt in principe nog steeds door peers, experts, zoals bepaald in artikel 83. Dit artikel hangt ook samen met de delegatie aan de Vlaamse Regering in artikel 19, waardoor de maximumbedragen voor specifieke subsidie-instrumenten kunnen beperkt worden.

Artikel 21

Biedt de mogelijkheid aan kunstenaars om hun subsidie te laten uitbetalen aan een rechtspersoon om via deze weg sociale rechten te kunnen opbouwen.

Omdat beurzen en residentiebeurzen fiscaal-technisch niet beschouwd worden als beroepsinkomsten waardoor ze vrijgesteld zijn van belastingen (zie toelichting in de algemene Memorie), is deze mogelijkheid uitgesloten voor deze subsidievormen.

Artikel 22

Een beurs is een subsidie aan een individueel kunstenaar. Een beurs is niet bedoeld voor groepen (een collectief of muziekbond) waarvoor de projectsubsidie met functie 'ontwikkeling' meer aangewezen is. Zie ook de toelichting over beurzen in de algemene Memorie.

Artikel 23

Omdat een aanvraag voor een beurs wel een werkplan maar geen financieel plan of begroting inhoudt, speelt de kostprijs van de activiteiten geen rol en kan het bedrag van een beurs forfaitair bepaald worden.

Het forfaitaire karakter zorgt er enerzijds voor dat er bij de beoordeling gefocust wordt op het potentieel of het oeuvre van de kunstenaar, en er geen budgettaire afwegingen gemaakt worden. Anderzijds creëert dit de mogelijkheid om het budget en het aantal beurzen dat jaarlijks beschikbaar is op voorhand te bepalen en te communiceren.

Artikel 24

De beperking dat een kunstenaar slechts éénmaal per kalenderjaar een beurs kan aanvragen wil de aanvrager stimuleren om het moment van de beursaanvraag binnen de carrière goed te kiezen. Een beurs is bedoeld voor een uitzonderlijk moment van ontwikkeling of heroriëntatie. Voor alle andere initiatieven zijn de projectsubsidies met functie 'ontwikkeling' meer aangewezen, waarvoor het aantal aanvragen of toekenningen niet decretaal beperkt wordt. Dit is geen grote wijziging ten opzichte van de bestaande praktijk. In de periode 2016-2020 kregen 83% van de kunstenaars die in deze periode een beurs kregen (604 kunstenaars in totaal) slechts 1 beurs, 14% kreeg twee beurzen, 3% kreeg drie beurzen, en slechts 2 kunstenaars op 604 kregen meer dan drie beurzen.

Artikel 25

De mogelijke beperking van het aantal toekenningen van beurzen per kunstenaar wordt ingevoerd om dezelfde reden als aangehaald onder artikel 24. Het bedrag van een beurs (dat beperkt kan worden via artikel 19) is in principe voldoende substantieel om deze eventuele beperking van het aantal beurzen per kunstenaar te verantwoorden.

Artikel 26

Bepaalt de bijkomende subsidievoorwaarden en bakent de doelgroep voor de beurs opkomend talent af.

Subsidievoorwaarde 1° expliciteert dat deze beursvorm niet bedoeld is voor pas-afgestudeerden, maar voor opkomende talenten die al een eigen onafhankelijke stem

hebben ontwikkeld. Ze hebben al enkele presentaties of uitvoeringen van eigen werk achter de rug, buiten de context van een opleiding. De periode tussen het afstuderen en de aanvang van de subsidie moet minstens 1 jaar bedragen. Indien de aanvrager geen studies in de kunsten heeft gevolgd of afgerond, worden het aantal jaren van de artistieke carrière in overweging genomen.

De aanvang van de artistieke carrière wordt door de beoordelingscommissie ingeschat op basis van het portfolio of artistiek CV, waarbij bijvoorbeeld de presentatie van eigen werk in het professionele circuit, of de bespreking ervan in een kunstkritisch artikel, indicaties kunnen zijn.

Het volgen van een voortgezette opleiding, zoals het HISK, of een doctoraat in de Kunsten, wordt niet beschouwd als basisopleiding, maar als deel van de artistieke loopbaan.

Subsidievoorwaarde 2° expliciteert dat een beurs niet kan toegekend worden voor het louter volgen van een opleiding binnen het reguliere dag- of avondonderwijs. Er is een duidelijke eigen ontwikkelingsdoelstelling nodig naast het curriculum van het onderwijs. Dit neemt niet weg dat een kunstenaar zich tijdens zijn of haar beustraject verder kan ontwikkelen via het volgen van workshops, masterclasses of andere specifieke opleidingen.

Artikel 27

Paragraaf 1 somt de beoordelingscriteria voor een beurs opkomend talent op. Er zijn twee toevoegingen aan het eerste beoordelingscriterium in vergelijking met het Kunstendecreet van 2013. Ten eerste "de kwaliteit van het werkplan": dit was tot nu toe reeds een verplicht onderdeel van de aanvraag maar er was geen expliciet beoordelingscriterium voor. Ten tweede "de begeleiding", om zowel de vernetwerking en interactie met andere spelers als de kennisopbouw bij kunstenaars te stimuleren. De kunstenaar kan in zijn of haar werkplan aantonen hoe hij of zij op artistiek, zakelijk, technisch of managementvlak begeleid zal worden, zal leren van, of zal samenwerken met een gevestigde waarde, een coach, vakman of mentor, en hoe deze persoon of organisatie een inhoudelijke of technische meerwaarde kan betekenen. Dit kan een andere kunstenaar zijn, een andere speler binnen of zelfs buiten het kunstenveld, een kerninstelling of een kunstinstelling. Het gaat niet om name-dropping of aanbevelingsbrieven, het moet gaan om een toegevoegde waarde voor het specifieke ontwikkelingstraject dat de kunstenaar voor ogen heeft. Het is niet de bedoeling dat een begeleider een fee verhaalt op de beurs. Met name wanneer het gaat om kunstenuorganisaties die werkingssubsidies via het Kunstendecreet krijgen, wordt het ondersteunen van de ontwikkeling van kunstenaars als onderdeel van hun opdracht gezien.

Paragraaf 2 maakt het mogelijk dat een beoordelingscommissie, afhankelijk van hoe ze het talent van de aanvrager inschat, opkomend dan wel bewezen, eventueel de andere beursvorm kan toekennen. Er is dus niet gekozen om een harde grens tussen beide beurstypes aan te brengen in de vorm van het aantal jaren van een carrière, aangezien sommige carrières heel snel en andere trager evolueren. Het is een inhoudelijke afweging. Het verschil tussen beide beurstypes ligt, naast de verschillende doelgroep, in de maximale looptijd, het mogelijk verschillend maximaal bedrag en het mogelijk verschillend aantal toekenningen per kunstenaar.

Artikel 28

Delegeert aan de Vlaamse Regering het beperken van het totaal aantal mogelijke toekenningen van een beurs bewezen talent, uitgedrukt in aantal jaren, ermee rekening houdend dat een beurs bewezen talent maximaal drie jaar kan duren. Indien de maximale looptijd bijvoorbeeld vier jaar zou zijn, betekent dit dat er gespreid over de carrière maximaal vier beurzen bewezen talent van één jaar kunnen worden toegekend, of twee beurzen van twee jaar, of een beurs van één jaar plus later een beurs van drie jaar of

omgekeerd. Dit motiveert de kunstenaar om de aanvraag en de looptijd van een beurs goed af te wegen.

Artikel 29

Bepaalt de bijkomende subsidievoorwaarden en bakent de doelgroep voor de beurs bewezen talent af.

Subsidievoorwaarde 1° expliciteert dat deze beursvorm bedoeld is voor 'bewezen talenten': kunstenaars die al een parcours hebben afgelegd, een oeuvre hebben opgebouwd en toe zijn aan heroriëntering of herbronning, of die zich willen focussen op een specifiek onderzoek. Om voor dit onderzoek of herbronningstraject de nodige tijd te kunnen vrijmaken, is de looptijd van deze beursvorm maximaal drie jaar.

Indien een kunstenaar een parcours heeft afgelegd in een discipline en zich daarna wil toeleggen op een andere discipline wordt dit als een heroriëntering of herbronning gezien, niet als een 'opkomend talent' in de nieuwe discipline.

Subsidievoorwaarde 2° is dezelfde als voor beurzen opkomend talent, zie toelichting onder artikel 26.

Artikel 30

De eerste paragraaf bepaalt de beoordelingscriteria.

De tweede paragraaf herneemt de bepaling uit artikel 27 waardoor de bevoegde beoordelingscommissie bij een aangevraagde beurs bewezen talent, een beurs opkomend talent kan toekennen indien het talent niet als voldoende 'bewezen' beschouwd wordt.

Artikel 31

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 32

Deze bijkomende subsidievoorwaarden hebben als doel te vermijden dat een aanvrager voor de subsidiëring van een project gaat 'shoppen' in verschillende decretale kaders. Dit zorgde in het verleden voor onnodige dossierlast en verwarring in de beoordeling, en mogelijk ook dubbele subsidiëring.

De eerste bijkomende subsidievoorwaarde betekent dat een aanvrager een project maar op één subsidiereglement of decreet binnen het beleidsveld Cultuur kan indienen.

Het "beleidsveld Cultuur" omvat de culturele bevoegdheden, die opgenomen zijn in artikel 9, § 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie. Met andere woorden: het beleidsveld waarvoor het Departement CJM bevoegd is en waarvoor verschillende subsidiereglementeringen zijn uitgewerkt.

Voor elk project zal de aanvrager de meest geëigende regelgeving moeten kiezen rekening houdend met het principe "bijzaak volgt hoofdzaak". Indien er in het project bijvoorbeeld meerdere disciplines of doelstellingen aan bod komen (kunsten, erfgoed, ambachten, participatie, sociaal-cultureel, ...) bepaalt de belangrijkste doelstelling van het project binnen welk decreet de aanvraag wordt ingediend. De aanvrager kan zich hiervoor informeren via de website van de administratie waar de doelstellingen van de verschillende reglementen en decreten worden toegelicht. Dit artikel betekent ook dat hetzelfde project, na een eventuele afwijzing, niet binnen een andere regelgeving opnieuw kan worden ingediend.

Dit neemt niet weg dat een aanvrager nog steeds verschillende projecten, met verschillende inhoud en doelstelling, kan aanvragen binnen de daarvoor meest aangewezen regelgeving. Ook is het nog steeds mogelijk om een werkingssubsidie op het éne cultuurdecreet te combineren met een projectsubsidie op een ander cultuurdecreet, uiteraard steeds voor zover het project niet in de werkingssubsidie vervat zit.

De tweede bijkomende subsidievoorwaarde heeft als doel om het indienen van eenzelfde project via diverse aanvragers uit te sluiten. Dit beëindigt de praktijk waarbij een natuurlijke persoon een projectsubsidie aanvraagt zowel als kunstenaar als via een organisatie, of via verschillende organisaties. Het vermijdt ook dat een kunstwerker een projectsubsidie zou aanvragen voor een project dat reeds is opgenomen in de begroting van een organisatie, of waarvoor de organisatie zelf een projectaanvraag zou doen.

Subsidievoorwaarden worden getoetst voorafgaand aan de inhoudelijke beoordeling. Dit heeft als mogelijk gevolg dat, indien niet aan deze subsidievoorwaarden is voldaan, het dossier niet verder wordt behandeld.

Artikel 33

Paragraaf 1

De beoordelingscriteria voor projecten (en ook werkingssubsidies) zijn aangepast en beperkt in vergelijking met het Kunstendecreet van 2013. De beoordelingscriteria die betrekking hebben op de inhoud en uitstraling worden samengevat in het eerste beoordelingscriterium.

Het tweede beoordelingscriterium peilt naar de zakelijke aanpak, met toevoeging van de term "redelijkheid" waardoor het mogelijk wordt om begrotingen die getuigen van gezond verstand en bescheidenheid te waarderen.

Het derde beoordelingscriterium is nieuw: de relevantie van het initiatief voor het kunstenveld. Dit kadert binnen het opzet om de beoordelingsmethodiek te wijzigen (wat zal worden uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit) en daarbij uit te gaan van vaste budgetten per beoordelingscommissie, samengesteld op basis van disciplines. Elke beoordelingscommissie zal daarbij, meer dan voorheen, de verantwoordelijkheid krijgen om een samenhangend advies te formuleren binnen dit budget. Dit houdt in dat de beoordelingscommissie initiatieven onderling met elkaar zal vergelijken om te komen tot een coherent advies met aandacht voor landschapszorg. Het nieuwe criterium laat toe om deze landschapsafweging te maken. Bij kwalitatief evenwaardige dossiers, kan de relevantie van het initiatief een verschil maken. De beoordelingscommissie weegt dus af welk project in deze tijd, maatschappelijk gezien of omwille van evenwichten binnen het kunstenveld of de discipline, prioritair subsidie verdient.

Paragraaf 2

Het eerste lid behoudt de idee van functie-specifieke subcriteria uit het Kunstendecreet van 2013, maar de uitwerking ervan wordt gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

Het tweede lid verduidelijkt dat de aanvrager door de zelfdefinitie op basis van een of meerdere functies zelf de functie-specifieke subcriteria bepaalt waarop de aanvraag zal worden beoordeeld.

Paragraaf 3

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 34

Het eerste lid bakent de doelgroep voor de residentiebeurzen af. Voor dit subsidie-instrument wordt de term "beurs" gebruikt omdat de doelstelling van een residentiebeurs gelijkaardig is aan die van de andere beurzen, en om dezelfde reden in principe ook fiscaal vrijgesteld is. De belastingvrijstelling blijft een inschatting door de federale belastingcontrole en kan derhalve door de Vlaamse overheid niet gegarandeerd worden.

Een residentieplek biedt minstens tijd en ruimte aan een kunstenaar. Bijkomend kan een residentieplek voorzien in verblijfsmogelijkheden, artistiek-inhoudelijke of productionele ondersteuning of toonmomenten.

De afwijkingsbepaling in het tweede lid neemt een principe over uit het Kunstendecreet van 2013, waardoor het mogelijk is om voor bepaalde residentieplekken die hiervoor geschikt zijn (zoals Isola Comacina), ook schrijvers toe te laten.

Artikel 35

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 36

Geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om met bepaalde residentieplekken een samenwerkingsovereenkomst te sluiten. De decreetgever laat open met wie en hoe dat gebeurt, omdat opportuniteiten daarvoor dikwijls ad hoc ontstaan en telkens contextueel moeten worden afgewogen. De selectie en evaluatie van de residenties gebeurt meestal op basis van verslagen van residenten en residentieplekken of via scouting door o.a. het Kunstensteunpunt, die de administratie hierin kan adviseren. Momenteel worden er enkel samenwerkingsovereenkomsten gesloten met buitenlandse residentieplekken, maar de decreetgever sluit niet uit dat dit in de toekomst eventueel ook met binnenlandse residentieplekken gebeurt.

Artikel 37

Somt de bijkomende subsidievoorwaarden op waaraan een aanvraag voor een residentiebeurs moet voldoen, en die betrekking hebben op de door de aanvrager van de beurs gekozen residentieplek.

Met de subsidievoorwaarde 3° wil de decreetgever vermijden dat kunstenuorganisaties plots residentiewerking zouden aanbieden om gebruik te kunnen maken van dit subsidie-instrument. Residentiewerking moet een structureel onderdeel van de werking zijn, het vergt specifieke netwerken, logistiek en begeleiding.

Artikel 38

Bepaalt de beoordelingscriteria die verschillen naargelang de residentie plaatsvindt in een residentieplek waarmee de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst heeft of niet. Indien er een samenwerkingsovereenkomst is, is de kwaliteit van de werkcontext en de geboden omkadering van de plek gekend, en hoeft dit dus niet meer getoetst te worden. Bij de residentieplekken waarmee geen samenwerkingsovereenkomst gesloten wordt, zijn dit wel beoordelingscriteria. Een residentieplek kan bijvoorbeeld (artistieke) begeleiding of coaching aanbieden, of logistieke voordelen, zoals de (technische) uitrusting van de te gebruiken ruimte of het atelier. Ook de mogelijkheid tot deelname aan netwerkmomenten of presentatiemogelijkheden kan een meerwaarde bieden.

Artikel 39

Delegeert de bepaling van de kosten die in aanmerking komen voor een residentiebeurs naar de Vlaamse Regering. Deze kosten kunnen verschillen naargelang het gaat om een residentie die kadert binnen een samenwerkingsovereenkomst of niet. De

samenwerkingsovereenkomst bevat namelijk reeds afspraken over bepaalde vergoedingen. De in aanmerking komende kosten bij deze residenties dienen daarop afgestemd te worden.

Artikel 40

Maakt het mogelijk dat een buitenlandse residentieplek waarmee de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst heeft, optreedt als expert om een aanvraag te beoordelen. Voor residentieplekken die een actieve, coachende rol opnemen is het belangrijk dat ze betrokken worden in het selectieproces, omdat zij zelf het best kunnen inschatten of een kunstenaar en zijn/haar voorgestelde project passen binnen het profiel van die specifieke residentie.

Artikel 41

Een tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment (TIP) biedt de mogelijkheid om op een snelle manier in te spelen op een presentatiekans in het buitenland. Het gaat in principe om een beperkt bedrag (de beperking van het bedrag gebeurt in het uitvoeringsbesluit, zie delegatie in artikel 19, §2, 2°). Het is de bedoeling om hierbij een eenvoudige procedure te voorzien.

Deze subsidievorm kan ook aangevraagd worden door organisaties met een commerciële rechtspersoon, waardoor bijvoorbeeld een promotiegalerie deze subsidie kan aanvragen voor deelname aan een internationale kunstbeurs. De Vlaamse Regering heeft de mogelijkheid via de algemene delegatie in artikel 10, §6, om de subsidievoorwaarden nader te bepalen, wat nuttig kan zijn om binnen deze commerciële rechtspersonen de specifieke doelgroep verder af te bakenen.

Via de delegatie in het tweede lid kan de Vlaamse Regering de kostensoorten benoemen, zoals transport, verblijfs- en reiskosten.

Artikel 42

De TIP is net zoals een IP gericht op het delen van kunst uit de Vlaamse Gemeenschap, met een publiek in het buitenland. Het 'publiek toegankelijk presentatiemoment' kan ook iets anders zijn dan het presenteren van artistiek werk op een podium. Het kan bijvoorbeeld gaan om co-creatie met specifieke doelgroepen in een achtergestelde buurt die uitmondt in een publieke performance op een ongewone plek, of het publiceren en publiek delen van een document ter afsluiting van een onderzoekstraject. Alle functies komen immers in aanmerking, zolang er een vorm van publieke presentatie aanwezig is.

Artikel 43

Een belangrijk beoordelingscriterium voor een TIP is de kwaliteit van het presentatiemoment. Een tegemoetkoming wordt niet toegekend voor prospectie.

Het derde beoordelingscriterium 'de redelijkheid van de ingebrachte kosten' laat toe de context en efficiëntie van de budgettering mee in overweging te nemen. Zo kan het ecologisch en financieel interessanter zijn om instrumenten lokaal te huren dan om instrumenten te transporteren. Wie op deze manier de kosten drukt, verdient aanmoediging.

Artikel 44

Het nieuwe subsidie-instrument internationaal presentatieproject (IP) is net zoals de TIP bedoeld om internationale presentaties van kunst uit de Vlaamse Gemeenschap in het buitenland te stimuleren. Zowel een kunstenaar, kunstwerker of kunstorganisatie als een buitenlandse organisatie kunnen de aanvraag indienen. De kunstenaar of

kunstenorganisatie wiens werk gepresenteerd zal worden hoeft dus niet zelf de aanvraag te doen, de presentatieplek in het buitenland kan dit doen, of omgekeerd: wie aanvraag hangt af van onderlinge werkafspraken, wat flexibiliteit mogelijk maakt.

De IP is een meer substantiële subsidie dan een TIP, met de bedoeling zowel nieuwe als bestaande producties op toonaangevende plaatsen in het buitenland te kunnen presenteren. Beiden zijn bedoeld als hefboomsubsidies waarvan in principe het subsidiebedrag begrensd is.

Er kan ook nog steeds een gewone projectsubsidie aangevraagd worden voor een internationaal project. Een projectsubsidie is in tegenstelling tot een IP in principe niet begrensd in maximaal subsidiebedrag. Andere verschillen zijn: een kunstenorganisatie met een werkingssubsidie onder een bepaald grensbedrag (zie artikel 11) kan wel een IP aanvragen, maar geen gewone projectsubsidie. Daarnaast zou er een kortere behandeltijd voorzien kunnen worden voor IP's, afhankelijk van de indien- en beoordelingsmodaliteiten (te bepalen in het uitvoeringsbesluit) en tenslotte kan ook een buitenlandse organisatie een IP aanvragen, wat niet het geval is voor gewone projectsubsidies.

Artikel 45

Per kunstproductie is maar één subsidie voor een IP mogelijk, ongeacht het aantal keer dat de productie wordt gepresenteerd. Met deze bepaling wil de decreetgever vermijden dat er, bijvoorbeeld in het geval van een tournee of reizende tentoonstelling, voor elke aparte buitenlandse presentatie van dezelfde kunstproductie, of voor elke aparte uitvoering van een bepaalde compositie of speellijst, een nieuwe aanvraag wordt ingediend.

Indien het gaat om een buitenlandse presentatie waarbij vooral verplaatsingskosten doorwegen (bijvoorbeeld bij deelname aan een buitenlandse showcase) is de TIP de meest aangewezen subsidievorm. Indien het gaat om een buitenlandse presentatie waar ook aanzienlijk wat productiekosten bij komen kijken, is de IP de aangewezen subsidievorm. Een TIP en een IP kunnen niet gecombineerd worden voor hetzelfde project, zoals bepaald in artikel 11. De in aanmerking komende kosten worden door de Vlaamse Regering bepaald, zie artikel 44.

Artikel 46

Het woord 'minstens' in de bijkomende subsidievoorwaarde wijst er op dat een aanvraag voor een IP minstens de functie presentatie bevat, maar dat het daar niet toe beperkt is. Alle functies kunnen gesubsidieerd worden via een IP maar het project moet minstens ook een presentatie inhouden: het werk moet aan een publiek gepresenteerd worden, op een publiek toegankelijke presentatieplek.

Artikel 47

De beoordelingscriteria voor een IP zijn ontwikkeld met twee types aanvragen voor ogen. Enerzijds wil de decreetgever kunnen inspelen op ad hoc opportuniteiten om kunst uit Vlaanderen internationaal te presenteren op plaatsen buiten de prioritaire regio's en landen, wat de bevoegde beoordelingscommissie kan waarderen via beoordelingscriterium 2° de uitstraling van de presentatieplek en 4° de relevantie voor het kunstenlandschap. Anderzijds wil men via dit subsidie-instrument initiatieven steunen die plaatsvinden in prioritaire landen of regio's waar Vlaanderen tijdens de lopende legislatuur op wil inzetten, wat vermeld wordt in de beleidsnota Cultuur of de strategische visienota. Voor de bepaling van de prioritaire landen is overleg met de kunstensector nodig. Zij houden de vinger aan de pols van de belangrijke presentatieplekken in de wereld, wat verschilt per discipline. De bepaling van hoe en met wie dit overleg gebeurt is gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

Het doel is om de beschikbare middelen zo gefocust mogelijk in te zetten en de doelstellingen van het internationaal cultuurbeleid mee te realiseren.

Om de aftoetsing aan het breder kader van het internationaal cultuurbeleid mogelijk te maken, is het aangewezen om de beoordelingscommissie Internationaal (zie artikel 83, §2) samen te stellen met gekwalificeerde externe experts en vertegenwoordigers van de administratie, betrokken bij de uitvoering van dit internationaal cultuurbeleid.

Artikel 48

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 49

Alle aanvragen voor werkingssubsidies zowel van de kunstorganisaties (inclusief kerninstellingen en kunstinstellingen) als van de organisaties met specifieke kerntaken worden op hetzelfde moment ingediend, en bevatten minstens een beleidsplan en begroting. Het gaat immers om één samenhangend kunstenveld. Iedereen werkt op hetzelfde moment aan zijn plannen, zo kunnen er onderling afspraken gemaakt worden voor samenwerkingen, coproducties en dergelijke. Daarna worden alle organisaties in dezelfde periode beoordeeld.

Naast deze inhoudelijke samenhang is er ook een budgettaire samenhang: de subsidiebudgetten voor de verschillende types werkingen zijn communicerende vaten. Meer subsidie voor de éne organisatie, betekent minder subsidie voor een andere. Dit heeft als gevolg dat zowel de sector bij de opmaak van begrotingen als de Vlaamse Regering bij haar beslissingen aandachtig moet zijn voor de consequenties van 'meervragen' en de impact ervan op andere organisaties, en op het landschap.

Artikel 50

Het eerste tot derde lid in dit artikel geven aan dat de looptijd van een werkingssubsidie kan verschillen naargelang het type kunstorganisatie waaraan de werkingssubsidie wordt toegekend.

Het vierde lid verduidelijkt dat niettegenstaande het langere subsidieperspectief de kunstinstellingen, net als andere kunstorganisaties, inclusief kerninstellingen, en de organisaties met specifieke kerntaken, om de vijf jaar een beleidsplan inclusief begroting indienen. Het is op basis van dit beleidsplan en bijhorende begroting dat een advies wordt opgesteld om de hoogte van de werkingssubsidie van elke organisatie te bepalen (zie ook artikel 74, §2).

Artikel 51

Legt de beslissingsdatum over werkingssubsidies vast op 30 juni van het jaar na indiening, wat betekent dat de beslissing zes maanden voorafgaand aan de beleidsperiode bekend is. Bij de wijziging van het Kunstendecreet in 2018 was deze beslissingsdatum uitgesteld tot 1 oktober, waardoor de betrokken kunstorganisaties slechts drie maanden, dus onvoldoende tijd, zouden hebben om de nodige aanpassingen te doen aan het beleidsplan en de begroting in het geval van een positieve subsidiebeslissing, ofwel om de nodige voorzieningen te treffen in het geval van een negatieve subsidiebeslissing.

Artikel 52

Paragraaf 1

Maakt het mogelijk dat de beoordelingscommissies en/of Landschapscommissie in hun advies over de werkingssubsidies ook een richting aangeven waar volgens hen de kunstenuorganisatie best prioritair op inzet. Het advies is niet-bindend.

Paragraaf 2

Bepaalt dat alle organisaties na de subsidiebeslissing het ingediende beleidsplan en hun begroting aanpassen, rekening houdend met het toegekende subsidiebedrag. Dit document zal vijf jaar lang de toetssteen zijn bij het toezicht. Er worden immers geen jaarlijkse actieplannen meer ingediend, deze verplichting uit het Kunstendecreet van 2013 werd bij de wijziging van het Kunstendecreet in 2018 geschrapt. Het jaarlijks toezicht gebeurt op basis van het verantwoordingsdossier over het afgelopen jaar, waarvoor dit geactualiseerd beleidsplan en de geactualiseerde begroting het inhoudelijk kader biedt.

Paragraaf 3

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 53

Het principe van mandaatfuncties werden ingevoerd voor kunstinstellingen bij de wijziging van het Kunstendecreet in 2018. Dit houdt in dat de functies van artistieke en zakelijke eindverantwoordelijken tijdelijke functies zijn. Op die manier wordt dynamiek en vernieuwing gebracht in de aansturing van deze kunstenuorganisaties. Dit hangt samen met het langere subsidieperspectief van deze kunstenuorganisaties, en wordt om deze reden ook uitgebreid naar de kunstenuorganisaties met 10-jarige werkingssubsidies en de organisaties met specifieke kerntaken.

Het tweede lid houdt een afwijking in voor 'kerninstellingen', waar minstens de zakelijke eindverantwoordelijke een mandaatfunctie is. De artistieke eindverantwoordelijke kan maar moet geen mandaatfunctie zijn.

Het derde lid houdt in dat met elke organisatie bilateraal overlegd wordt welke functies in deze organisatie mandaatfuncties zijn, wat wordt vastgelegd in de beheersovereenkomst. Niet elke organisatie splitst de artistieke en zakelijke eindverantwoordelijkheid immers op in twee functies bijvoorbeeld, ook de titels van de functies kunnen verschillen.

Artikel 54

Bevestigt dat de aanleg van reserves mogelijk is, en delegeert aan de Vlaamse Regering het vaststellen van de regels hiervoor.

Artikel 55

Het in dit artikel opgenomen prijsindexcijfer refereert naar de gezondheidsindex.

Artikel 56

Paragraaf 1

Somt de beoordelingscriteria voor werkingssubsidies op die herschikt en vereenvoudigd zijn ten opzichte van de beoordelingscriteria uit het Kunstendecreet van 2013. Het doel hiervan is grotere helderheid en een plan- en werklustvermindering voor zowel aanvrager, beoordelaar als administratie, wat ook voor een vereenvoudiging kan zorgen in de online aanvraag- en opvolgingstool KIOSK.

In grote lijnen gaat het om twee dossiermatige beoordelingscriteria, twee 'landschapsriteria' en een bijkomend beoordelingscriterium voor wie reeds werkingssubsidies ontvangt.

1° Met het eerste beoordelingscriterium wordt de inhoudelijke kwaliteit van de voorgestelde werking, dus van het ingediende beleidsplan en de begroting, getoetst, aan de hand van de functiespecifieke subcriteria. Deze functiespecifieke criteria waren in het Kunstendecreet van 2013 opgenomen, nu wordt de bepaling ervan gedelegeerd aan de Vlaamse Regering, via delegatie in paragraaf 2. Ook het beleidsplan van de werkingssubsidies voor organisaties met specifieke kerntaken wordt aan deze beoordelingscriteria getoetst. Deze organisaties nemen geen functies op zoals de kunstenuorganisaties, maar hebben specifieke rollen en kerntaken voor het kunstenulandschap. De beoordeling van de kwaliteit van de werking houdt voor deze organisaties dus verband met hoe ze deze kerntaken uitvoeren, wat ook nader bepaald wordt in de beheersovereenkomst.

De niet langer apart opgenomen beoordelingscriteria 'ondersteuning van de kunstenaar' en 'maatschappelijke en culturele diversiteit' worden beschouwd als een onderdeel van een kwaliteitsvolle werking. De organisatie kan dit vertalen in haar beleidsplan, de samenstelling van de bestuursorganen, de wijze waarop de organisatie bestuurd wordt en het personeelsbeleid, wat beoordeeld wordt via het beoordelingscriterium 2°, waarvan de detaillering nader te bepalen is, zoals toegelicht bij paragraaf 3.

Hetzelfde geldt voor de niet langer apart opgenomen beoordelingscriteria 'kennisdeling' en 'archiefzorg': deze elementen bepalen mee de kwaliteit van de werking en het zakelijk beleid die getoetst worden via beoordelingscriteria 1° en 2°, en komen in het toezicht aan bod (zie artikel 15).

2° Het tweede beoordelingscriterium toetst de zakelijke kwaliteit van het ingediende beleidsplan en de begroting en somt daarbij drie aparte criteria op.

3° het derde beoordelingscriterium is nieuw en kan een 'landschapscriterium' genoemd worden, net zoals criterium 4°. Hiermee kan de aanvraag getoetst worden in een breder kader. Het peilt naar de relevantie van het project of de organisatie voor de eigen discipline of voor het kunstenulandschap. De beoordelingscommissie zal dit hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, afwegen binnen de discipline, en de Landschapscommissie zal dit hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, afwegen voor het gehele landschap. De organisatie dient dus meer dan voorheen haar unieke positie te definiëren in verhouding tot haar omgeving, en wat ze voor anderen kan en zal betekenen.

4° het vierde beoordelingscriterium peilt naar de mate waarin de aanvraag tegemoet komt aan specifieke aandachtspunten van de minister, zoals in de strategische visienota opgenomen. Dit kan om bijkomende accenten gaan, die tijds- en legislatuurgebonden zijn.

5° Het vijfde beoordelingscriterium is enkel van toepassing op organisaties die reeds een werkingssubsidie krijgen en geldt dus niet voor een kunstenuorganisatie die nog geen subsidies of enkel projectsubsidies krijgt. Op deze manier worden geen bijkomende drempels gecreëerd voor instromende kunstenuorganisaties. Dit beoordelingscriterium laat toe om de toekomstplannen uitgewerkt in het ingediende beleidsplan te vergelijken met de gerealiseerde activiteiten in het recente verleden, zoals in het toezicht wordt getoetst en eventueel becommentarieerd. Op basis van het toezichtsverslag kan de beoordelingscommissie enerzijds nagaan of de plannen een inhoudelijke continuering dan wel een koerswijziging bevatten en kan ze anderzijds de realiteitszin en redelijkheid van de begroting, zie beoordelingscriterium 2°, beter inschatten door dit te vergelijken met de bestaande werkingssubsidie. Ze kan ook toetsen in hoeverre aan eventuele opmerkingen in het toezicht, bijvoorbeeld op vlak van personeelsbeleid, wordt tegemoet gekomen. Hierdoor wordt de cyclus van subsidiëring, toezicht en bijsturing consequenter. Om de 'kwaliteit en het zakelijk beheer van de voorbije werking' te beoordelen zal de beoordelingscommissie uiteraard ook haar eigen kennis van het veld inbrengen, het

toezichtsverslag is niet de enige informatiebron. Daarom wordt in 5° naar het toezicht enkel verwezen als 'richtinggevend'.

Paragraaf 2

Het eerste lid bevat de delegatie aan de Vlaamse Regering voor de bepaling van de functiespecifieke subcriteria. De term 'subcriteria' verwijst naar het onderliggende niveau van de criteria, wat ook in andere cultuurdecreten gehanteerd wordt.

Het tweede lid vermeldt dat de door de aanvrager aangeduide functies of functies de functie-specifieke criteria bepalen waarop de aanvraag zal worden beoordeeld. Dit principe roept aanvragers op in te zetten op hun sterkste functies, en niet een bijkomende functie aan te vinken als dit niet hun grootste kracht is. Ook hier geldt 'bijzaak volgt hoofdzaak'. Een extra functie aanduiden is geen verantwoording voor het vragen van een hoger subsidiebedrag.

Paragraaf 3

Delegeert aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om specifieker te bepalen op welke manier een organisatie kan beantwoorden aan de criteria rond goed bestuur en goed personeelsbeleid. In principe doet de kunstensector aan zelfregulering: recent werden door de sector zelf codes en afsprakenkaders ontwikkeld die richtinggevend of voorbeeldstellend zijn om de praktijk te verbeteren zoals de Bestuurscode Cultuur of de website 'Juist is Juist'. De Vlaamse Regering kan deze initiatieven ondersteunen door er in het uitvoeringsbesluit naar te verwijzen in algemene termen, aangezien deze documenten in de tijd uiteraard kunnen wijzigen.

Paragraaf 4

Bepaalt een bijkomend beoordelingscriterium voor organisaties met een beheersovereenkomst, die minstens éénmaal per beleidsperiode wordt geëvalueerd, zodat de betrokken organisatie de conclusies van deze evaluatie kan meenemen bij de opmaak van haar beleidsplan, en de beoordelingscommissie of ad-hoccommissie van experts hier vervolgens rekening mee kan houden bij de beoordeling ervan. Dit geldt als aanvulling op de eventuele opmerkingen uit het toezicht, waarvan sprake in paragraaf 1, beoordelingscriterium 5°.

Artikel 57

Bevat het principe dat om de vijf jaar kunstenuorganisaties een aanvraag kunnen doen voor een werkingssubsidie voor twee beleidsperiodes. Deze mogelijkheid komt tegemoet aan de afspraken in het Regeerakkoord om grotere kunsthuizen een langer subsidieperspectief te bieden, in de Visienota Kunsten en in deze Memorie ook 'kerninstellingen' genoemd.

Om de vijf jaar wordt het kunstenulandschap herbekeken door de bevoegde beoordelingscommissies binnen het beschikbare budget. Er kunnen, bottom-up nieuwe kunstenuorganisaties een werkingssubsidie voor twee beleidsperiodes krijgen, en bestaande 'kerninstellingen' kunnen na de tweede beleidsperiode terug een werkingssubsidie van vijf jaar toegekend krijgen, of uitstromen.

Artikel 58

Het eerste lid bepaalt de drie bijkomende voorwaarden voor werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes, die kwantitatief van aard zijn, waardoor de doelgroep verder verfijnd wordt. De beoogde kunstenuorganisaties zijn kunstenuorganisaties die al minstens tien jaar gesubsidieerd zijn binnen het Kunstendecreet, ongeacht de datum van het Kunstendecreet, dus zowel in het kader van het decreet van 2004, van 2013 als van voorliggend ontwerp. Daardoor hebben ze een bepaalde positie in het kunstenuveld verworven. Een tweede

bijkomende voorwaarde is het opnemen van minstens drie functies. De derde bijkomende voorwaarde, de schaalgrootte, kan betrekking hebben op omzet, de uitgebreidheid van de netwerken, het aantal kunstenaars dat er ondersteund of gepresenteerd wordt enzovoort, maar wordt steeds binnen de discipline afgewogen, omdat er tussen disciplines op dat vlak grote verschillen kunnen bestaan.

Het tweede lid bevat de delegatie aan de Vlaamse Regering om de drie bijkomende voorwaarden nader te bepalen, bijvoorbeeld om een indicatie te kunnen geven over de minimale hoogte van de werkingssubsidie, of de manier waarop de schaalgrootte kan worden ingeschat.

Artikel 59

Somt de beoordelingscriteria op voor de toekenning van werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes. De kunstorganisaties die hiervoor een aanvraag doen, die m.a.w. een 'kerninstelling' willen worden, worden beoordeeld op zowel de beoordelingscriteria die gelden voor gewone werkingssubsidies, als op een aantal specifieke bijkomende beoordelingscriteria. De lat ligt voor hen hoger dan voor gewone werkingssubsidies. Deze bijkomende beoordelingscriteria hebben te maken met de bijzondere rol die van hen verwacht wordt: andere organisaties binnen het netwerk van de eigen (sub)sector versterken, langdurige engagementen aangaan met lokale of internationale actoren wat de noodzaak voor langetermijn-subsidiëring motiveert, en een voorbeeldrol spelen op drie specifieke vlakken: het toepassen van de principes van fair practices, integriteit en cultural governance, inzetten op zowel traditie als vernieuwing in de inhoudelijke en zakelijke werking, en specifieke aandacht hebben voor publiekswerking en -werving. De voorbeeldrol op vlak van fair practices, integriteit en cultural governance is ook opgenomen als erkenningsvoorwaarde voor kunstinstellingen in artikel 63.

Indien de bevoegde beoordelingscommissie zou vaststellen dat de betrokken kunstorganisatie niet aan de bijkomende voorwaarden of onvoldoende aan de bijkomende beoordelingscriteria beantwoordt, maar wel goed scoort op de beoordelingscriteria voor gewone werkingssubsidies kan ze adviseren om deze kunstorganisatie niet voor twee maar voor één beleidsperiode werkingssubsidie toe te kennen.

De beoogde landschapsversterkende rol kan op veel vlakken gerealiseerd worden. Het gaat om de manier waarop de werking van deze kunstorganisaties de werking van anderen ondersteunt. Bijvoorbeeld door talentontwikkeling of coaching-trajecten, het ter beschikking stellen van infrastructuur, duurzame samenwerkingsverbanden met al dan niet lokale actoren, het aanbieden van een programma met internationale accenten, wat het aanbod in de Vlaamse Gemeenschap versterkt en diversifieert, of het functioneren binnen een internationaal netwerk waardoor de kunstensector in de Vlaamse Gemeenschap meer internationale uitstraling kan krijgen.

De noodzaak van langetermijn-subsidiëring kan om verschillende redenen ontstaan: infrastructuur, langdurige engagementen met internationale of lokale spelers, engagementen met de lokale overheid, ...

Wat betreft de voorbeeldrol op vlak van fair practices, integriteit en cultural governance wordt van deze kunstorganisaties een grotere inspanning gevraagd dan van andere kunstorganisaties.

De voorbeeldrol op vlak van het duurzaam inzetten op traditie en vernieuwing, kan op verschillende manieren worden ingevuld via de inhoudelijke en/of zakelijke werking.

Wat betreft de voorbeeldrol inzake publiekswerking en -verbreding, kan onder publiekswerking en -verbreding ook kunsteducatie begrepen worden.

Door de delegatie in het tweede lid kan de Vlaamse Regering deze zaken verder verfijnen in het uitvoeringsbesluit.

Artikel 60

Verduidelijkt dat een kunstenorganisatie uit eigen beweging, vanuit een zelfprofilering, een aanvraag kan doen voor een 10-jarige werkingssubsidie door dit bij de indiening van de aanvraag voor werkingssubsidies kenbaar te maken. De kunstenorganisatie zal daarvoor in haar beleidsplan motiveren hoe ze beantwoordt aan de specifieke voorwaarden en bijkomende criteria die hiervoor van toepassing zijn.

De toekenning van een 10-jarige werkingssubsidie gebeurt dus, in tegenstelling tot de erkenningsprocedure van kunstinstellingen, 'bottom-up'.

Artikel 61

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 62

Paragraaf 1 tot 4 beschrijven de verschillende stappen in de erkenningsprocedure van een kunstinstelling. In tegenstelling tot de toekenning van 10-jarige werkingssubsidies gebeurt de erkenning van een kunstinstelling niet op initiatief van de kunstenorganisatie zelf, maar op initiatief en op uitnodiging van de Vlaamse Regering. De erkenning van een kunstinstelling is een vrij uitzonderlijke procedure aangezien de erkenning geldt voor onbepaalde duur. Het aantal kunstinstellingen wordt bewust beperkt gehouden.

In paragraaf 5 wordt verduidelijkt dat de indiening van een eerste aanvraag tot werkingssubsidie als erkende kunstinstelling, niet noodzakelijk op hetzelfde moment gebeurt als de indiening van aanvragen door andere organisaties. Dit hangt namelijk af van het moment waarop de advies- en overlegprocedure wordt opgestart. Daarna kan de beleidsplancyclus, net zoals bij reeds erkende kunstinstellingen, wel gelijklopen met die van andere organisaties.

Artikel 63

Somt de erkenningsvoorwaarden op die de bijzondere kwaliteiten weerspiegelen die van deze kunstenorganisaties verwacht worden.

De erkenningsvoorwaarde in punt 5° gaat over maatschappelijke en culturele inbedding en engagement. Er wordt van kunstinstellingen verwacht dat ze aan de slag gaan met maatschappelijke en culturele thema's en dat ze een baken zijn voor hun omgeving. Dit kan begrepen worden in zowel fysieke zin, de plek waar ze gevestigd zijn, als in inhoudelijke zin: het versterken van de netwerken tussen kunstenorganisaties en het kunstenlandschap in haar geheel. Punt 5° is dus vergelijkbaar met de landschapsversterkende rol die van de kunstenorganisaties met 10-jarige werkingssubsidies ('kerninstellingen') verwacht wordt, maar gaat op vlak van inbedding en engagement nog iets verder.

Punten 9° en 10° gaan op twee manieren in op talentontwikkeling: zowel via de aandacht voor kunst- en cultuureducatie als via de ondersteuning van kunstenaars.

Artikel 64

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 65

De categorie 'ondersteunende organisaties' uit het Kunstendecreet van 2013, bestaande uit enerzijds vzw Kunstensteunpunt en anderzijds vzw Vlaams Architectuurinstituut wordt uitgebreid met de organisatie vzw Kunst in Huis, waardoor de titel is gewijzigd in 'organisaties met specifieke kerntaken', aangezien dit het typerend element is van deze drie organisaties.

Artikel 66

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 67

Het eerste en tweede lid omschrijven het doel en de positie van de werking van vzw Kunstensteunpunt, beter bekend als Kunstenpunt.

Wat betreft de steunpuntwerking rond muziek wordt een afsprakenkader overeengekomen tussen Kunstenpunt en vzw VI.BE (voorheen bekend onder de naam Poppunt). Kunstenpunt neemt de ondersteuning voor de professionele klassieke muziek op, vzw VI.BE voor de professionele niet-klassieke muziek. Vzw VI.BE wordt voor haar basiswerking erkend op basis van artikel 5 en gesubsidieerd op basis van artikel 9 van het amateurkunstendecreet van 22 december 2000. Voor de bijkomende taak rond de professionele niet-klassieke muziek krijgt vzw VI.BE een bijkomende subsidie, aangerekend op de kredieten die voorzien worden voor de uitvoering van het Kunstendecreet. Deze subsidie wordt via een beheersovereenkomst bevestigd en opgevolgd.

Het derde lid werd toegevoegd om te verduidelijken dat de werkingen van Kunstenpunt en Cultuurloket complementair zijn. Beiden hebben een ondersteunende dienstverlenende rol voor de kunstensector, maar het Kunstenpunt is meer inhoudelijk georiënteerd terwijl Cultuurloket zich specifiek focust op aspecten die te maken hebben met zakelijke professionalisering. Omwille van de vele raakvlakken is het belangrijk dat beiden hun werking op elkaar afstemmen om dubbel werk te vermijden.

Het vierde lid behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 68

De bepaling van de kerntaken van vzw Kunstensteunpunt zoals hier opgenomen is het resultaat van de afstemming in 2018 tussen de kerntaken van de steunpunten in de verschillende cultuursectoren. Een kerntaak is een omschrijving van hoe een bepaalde organisatie haar ondersteunende rol uitvoert, ter realisatie van de doelstellingen van dit decreet, zoals aangehaald in de samenvatting op pagina 1 van deze Memorie: alle organisaties met specifieke kerntaken hebben een ondersteunende rol naar het kunstenveld toe, maar hun kerntaken verschillen en zijn uitdrukkelijk decretaal verankerd.

Het vierde lid machtigt de Vlaamse Regering om, net zoals bij de andere organisaties met specifieke kerntaken, aan het Kunstensteunpunt aanvullende taken toe te wijzen met het oog op een optimale ondersteuning van de kunstensector. Het is via deze bepaling bijvoorbeeld mogelijk om rond de kwestie spreiding (van kunstproducties op lokale podia) een aanvullende taak te formuleren. Deze toevoeging zorgt voor grotere coherentie in de behandeling van de drie organisaties met specifieke kerntaken. Er was geen reden om deze bepaling bij de andere twee wel, en hier niet op te nemen.

Artikel 69

Omschrijft het doel van de werking van vzw Vlaams Architectuurinstituut, ook bekend als VAI.

Artikel 70

Omschrijft de kerntaken van de vzw Vlaams Architectuurinstituut (VAi), die enigszins verschillen van de kerntaken van vzw Kunstensteunpunt, aangezien het VAI via sensibiliserende acties vooral werkt op de beeldvorming en promotie van de architectuurcultuur uit de Vlaamse Gemeenschap.

De vzw Vlaams Architectuurinstituut heeft naast deze kerntaken ook een opdracht als archief, een werking die onder de naam Centrum Vlaamse Architectuurarchieven gesubsidieerd wordt via het Cultureel Erfgoeddecreet.

Artikel 71

Omschrijft het doel van de werking van vzw Kunst in Huis.

In het Kunstendecreet van 2013 was voor de subsidiëring van deze specifieke werking een apart hoofdstuk opgenomen met als titel 'de spreiding van kunstwerken'. Daarvoor was Kunst in Huis sedert halfweg jaren '80 ad nominatim opgenomen in de begroting van de Vlaamse overheid. In 2016 is een open oproep gebeurd om andere kandidaten te vinden om deze rol op te nemen, maar hierop heeft enkel Kunst in Huis gereageerd. De uitleen van hedendaagse kunstwerken aan natuurlijke personen, het onderzoek en de backoffice die hiervoor nodig zijn, kunnen enkel gebeuren met subsidies. Geen enkele andere organisatie had hier ervaring mee of kon concurreren met de werking van Kunst in Huis, waarvan het bestuur en de zakelijke en inhoudelijke werking vanaf 2015 volledig zijn vernieuwd. De verankering op naam in het Kunstendecreet garandeert dat deze werking, die het lenen en kopen van kunst voor een breed publiek toegankelijk maakt, kan gecontinueerd worden.

Artikel 72

Omschrijft de kerntaken van vzw Kunst in Huis.

Artikel 73

Het eerste lid geeft de Vlaamse Regering de opdracht om beheersovereenkomsten af te sluiten met alle organisaties die een werkingssubsidie van meer dan één beleidsperiode ontvangen: de kunstorganisaties met 10-jarige werkingssubsidies (de 'kerninstellingen'), kunstinstellingen en de organisaties met specifieke kerntaken.

Het tweede lid somt op wat de beheersovereenkomsten moeten inhouden, zoals de invulling van de mandaatfuncties die per organisatie in overleg worden afgesproken, of specifieke vormen van samenwerking met organisaties binnen en buiten het kunstenveld, zowel structureel als projectmatig, bijvoorbeeld met het oog op kennisuitwisseling rond digitaal leiderschap. Ook de modaliteiten inzake toezicht, remediëring en sancties worden opgenomen. Mogelijke sancties bij deze organisaties zijn niet enkel een vermindering van de subsidiëring maar ook een bijsturing van het beleid, zoals vermeld in artikel 16.

Artikel 74

Paragraaf 1

Het eerste lid bepaalt de algemene regels voor de evaluatie van de beheersovereenkomsten met kunstorganisaties met een 10-jarige werkingssubsidie, kunstinstellingen en organisaties met specifieke kerntaken.

Het tweede en derde lid geven de timing aan van deze evaluatie en de rol die de evaluatie speelt in het opmaken van een nieuw beleidsplan en de daarop volgende beoordeling ervan. De evaluatie gebeurt in het derde of vierde jaar van de beleidsperiode, de organisaties nemen de conclusies mee in de opmaak van het nieuwe beleidsplan, vervolgens beoordeelt de bevoegde beoordelingscommissie of ad-hoc-commissie van experts dit beleidsplan.

Aangezien het eerste lid bepaalt dat de evaluatie 'minstens' één keer per beleidsperiode gebeurt, kan een voorafgaande of bijkomende evaluatie voor of na de evaluatie in het derde of vierde jaar gebeuren.

Paragraaf 2

Verduidelijkt wanneer en op basis waarvan de beheersovereenkomst kan worden aangepast. De aanpassing gebeurt na de subsidiebeslissing, gelijktijdig met de actualisering van het beleidsplan, en kan elementen meenemen uit de evaluatie van de vorige beleidsperiode, de beoordeling, aandachtspunten uit de visienota, of andere zaken die het voorwerp kunnen zijn van een onderhandeling.

Paragraaf 3

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 75

Het aankoopbeleid hedendaagse kunst van de Vlaamse overheid beoogt de uitbouw van een collectie van hedendaagse kunstwerken die de beeldende kunstpraktijk in Vlaanderen doorheen de tijd op een zo correct en volledig mogelijke wijze documenteert. Deze kunstcollectie, met de naam 'Collectie van de Vlaamse Gemeenschap', is één van de publieke collecties, die samen met de collecties van de Vlaamse kunstmusea de 'Collectie Vlaanderen' vormen.

Het aankoopbeleid is een aantal jaren stopgezet, en sedert 2016 terug opgestart. Het behoud van deze bepalingen in het Kunstendecreet maakt het mogelijk om de uitbouw van deze collectie te continueren.

Het aankoopbeleid betekent méér dan een financiële steunmaatregel voor kunstenaars. De klemtoon van dit beleid ligt op de selectie van oeuvres die als belangwekkend worden gezien binnen de hedendaagse beeldende kunstensector en op de selectie van sleutelwerken binnen deze oeuvres. Naast het financiële aspect waarderen kunstenaars de aankoop van één of meerdere werken door de overheid als een belangrijke erkenning, wat gunstig kan zijn voor de promotie van zijn of haar oeuvre. Door de aangekochte werken te presenteren in musea of publiek toegankelijke instellingen van de Vlaamse overheid, krijgen ze bovendien een breed (inter-)nationaal podium.

Artikel 76

Bepaalt de aankoopvoorwaarden waaraan een kunstwerk moet voldoen, waarbij ook hier, net zoals bij beurzen en projectsubsidies aan kunstenaars, de betrokkenheid bij het kunstgebeuren binnen de Vlaamse Gemeenschap aangetoond moet worden.

Artikel 77

Bepaalt dat de commissie van experts een visieplan opstelt om haar aankoopvoorstellen in te kaderen, en somt de beoordelingscriteria op waaraan kunstwerken worden getoetst vooraleer ze worden opgenomen in het aankoopvoorstel.

De aangekochte werken zijn sleutelwerken binnen het oeuvre van de kunstenaar en zijn als dusdanig representatief voor (de ontwikkeling van) de artistieke praktijk in kwestie.

Artikel 78

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 79

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 80

De experts die in het kader van dit decreet betrokken worden om aanvragen te beoordelen, kunst aankoopvoorstellen te doen of overeenkomsten te evalueren, moeten een specifieke expertise hebben over het kunstenveld. De omschrijving is algemeen gehouden omdat de term 'experts' verschillende soorten experts omvat. Kennis van disciplines en functies is meestal maar niet in alle gevallen nodig, en soms is ook expertise nodig over andere zaken zoals management, logistiek, types organisaties (van collectieven, managementbureaus en galeries tot kunstinstellingen), de kunstmarkt of netwerken, van lokaal tot internationaal. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen experts die aangewezen worden als voorzitter of als gewoon lid. Voorzitters zullen ook uit de pool worden benoemd, vermeld in artikel 83, en zullen daarvoor specifieke expertise moeten hebben.

Door de delegatie aan de Vlaamse Regering in het tweede lid, voor o.a. het bepalen van de samenstelling van de diverse commissies die worden ingezet ter uitvoering van dit decreet, bepaalt de decreetgever niet langer of deze beoordelingscommissies vast, half-vast of wisselend zijn, of hoe er wordt gerooteerd, dit zijn modaliteiten van uitvoering.

Artikel 81

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 82

De taken van de Adviescommissie Kunsten zijn aangepast in vergelijking met het Kunstendecreet van 2013, gewijzigd in 2018, met het oog op een grotere afstemming en mogelijke toekomstige convergentie van de Adviescommissies binnen de diverse cultuurdecreten.

De specifieke taak die bij de wijziging van het Kunstendecreet in 2018 aan de Adviescommissie Kunsten werd toegewezen met betrekking tot de afstemming van adviezen aan de visienota van de minister, wordt nu in een aangepaste vorm toegewezen aan de Landschapscommissie. Door deze verschuiving kan de opdracht van de Adviescommissie Kunsten omschreven worden als de ontwikkeling van de methodiek voor het inschakelen van beoordelingscommissies en externe experts, en het beleidsgericht adviseren over de beoordelingsprocedure van aanvragen en de resultaten ervan, wat in principe gebeurt na afronding van de besluitvorming over de aanvragen.

Artikel 83

Paragraaf 1

Het eerste en tweede lid bepalen dat voor de beoordeling van specifieke subsidie-instrumenten (beurzen, projectsubsidies en werkingssubsidies) een pool van experts wordt opgericht, waaruit de administratie vervolgens beoordelingscommissies samenstelt per discipline.

Het tweede lid delegeert de bepaling van de disciplines aan de Vlaamse Regering. Er zal ook ruimte voorzien moeten worden voor multidisciplinaire of trans-disciplinaire activiteiten, wat steeds meer voorkomt binnen de kunstpraktijk.

In het derde lid wordt het principe opgenomen dat de administratie voorafgaand aan de beoordeling van deze subsidie-instrumenten, de beoordelingscommissies informeert over het beschikbare budget per discipline. Dit is de kwintessens van de landschapszorg waardoor beoordelingscommissies binnen dit budget kunnen adviseren over een specifiek samenhangend geheel van projecten of werkingen. Ze houdt daarbij rekening met evenwichten en profielen, aan de hand van het nieuwe 'landschaps criterium' dat peilt naar de relevantie voor het kunstenlandschap, en de aandachtspunten uit de strategische visienota.

Het vierde lid delegeert aan de Vlaamse Regering hoe de budgetverdeling gebeurt. Daarbij zal rekening gehouden moeten worden met het te reserveren percentage voor de Landschapscommissie (zie artikel 85), en kan er overwogen worden om bij de verdeling bijsturingen toe te laten op de verhoudingen tussen de disciplines.

Paragraaf 2

Bepaalt in het eerste en tweede lid dat er voor de beoordeling van de internationale presentatieprojecten een aparte beoordelingscommissie Internationaal wordt opgericht.

Het tweede lid stelt expliciet, omdat dit afwijkt van het principe bij andere commissies, dat de beoordelingscommissie Internationaal een gemengde commissie is met zowel experts als vertegenwoordigers van de administratie. De experts kunnen ook buiten de pool worden aangesteld om de nodige expertise te waarborgen. De aanwezigheid van vertegenwoordigers van de administratie is belangrijk om expertise aan te brengen over het internationaal cultuurbeleid, wat verder gaat dan de subsidiëring via het Kunstendecreet.

In het derde lid bepaalt de decreetgever dat de administratie bevoegd is voor de beoordeling van de residentiebeurzen en de TIPs, waarbij ze ad hoc experts kan betrekken om ook hier de kwalitatieve inschatting van peers mee te nemen. De TIPs (voorheen tussenkomsten voor buitenlandse publieke presentatiemomenten, afgekort TBPP) werden ook voorheen door de administratie beoordeeld. Het gaat om aanvragen voor beperkte bedragen, die in principe doorlopend kunnen ingediend worden, en waarbij een snelle besluitvorming essentieel is. Al deze elementen gelden evengoed voor de residentiebeurzen, waardoor het aangewezen is om ook de residentiebeurzen door de administratie te laten beoordelen. Daarom zal bij het eventueel betrekken van externe experts een manier moeten worden gezocht die de besluitvorming niet vertraagt. De administratie staat ook in nauw contact met de beoordelingscommissie Internationaal waar ze deel van uitmaakt, en die ze over deze subsidies volledig informeert.

Paragraaf 3

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 84

Bevat diverse bepalingen over een nieuw op te richten Landschapscommissie, die éénmaal per vijf jaar de opdracht krijgt om een bijkomend advies op te stellen tijdens de beoordelingsprocedure van werkingssubsidies.

Het vertrekpunt is dat de beoordelingscommissies per discipline een advies afleveren over een samenhangend geheel van te subsidiëren werkingen binnen een bepaald budget. Daarbij is het waarschijnlijk dat er meer positieve adviezen zullen zijn, dan dat het

beschikbare budget toelaat om te subsidiëren. Een aantal kunstorganisaties zal dus een positief advies krijgen zonder geselecteerd te worden door de disciplinecommissies.

Omdat landschapszorg niet enkel binnen een discipline, maar ook discipline-overschrijdend nodig is, ontstaat de noodzaak om een bijkomende afweging te doen met een apart budget. Het gaat niet om een bijsturing van de adviezen van de beoordelingscommissies, maar om een bijkomende selectie van werkingen die een positief advies kregen maar niet geselecteerd werden om te subsidiëren binnen het beschikbare budget, en binnen het gehele kunstlandschap toch een specifieke relevantie hebben.

De Landschapscommissie hanteert daarvoor de landschapscriteria 'relevantie voor het kunstlandschap' en 'de aandachtspunten uit de strategische visienota', in tegenstelling tot de beoordelingscommissies niet op disciplineniveau, maar op een discipline-overschrijdend niveau.

De Landschapscommissie krijgt ook de opdracht om op basis van de adviezen over de kandidaat-'kerninstellingen', beoordeeld door de diverse beoordelingscommissies, een finaal advies op te maken aan de hand van enkele bijkomende afwegingen opgenomen in paragraaf 4.

De Landschapscommissie zal in haar advies tenslotte ook aangeven welke functies, rollen, sub-disciplines of aandachtspunten uit de visienota eventueel niet of onvoldoende worden opgenomen in het voorliggend advies over de subsidiëring van kunstorganisaties. Indien er bepaalde hiaten zouden overblijven in het kunstlandschap kan de Vlaamse regering dit, na de beslissing over alle werkingssubsidies, meenemen in de onderhandelingen met de verschillende organisaties waarmee een beheersovereenkomst wordt afgesloten waarbij over hun rollen en opdrachten overlegd wordt. Dit wordt gelijktijdig ook opgenomen in de actualisering van hun beleidsplan en begroting.

Artikel 85

Artikel 86 tot 90 bevatten in het algemeen bepalingen om de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet conform te maken aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679).

Dit artikel vormt, in overeenstemming met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (Advies VTC/A/W/2020/50) de rechtsgrond waarop de administratie, en andere betrokken organisaties, zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet.

Daarbij wordt tevens uiteengezet welke categorieën van persoonsgegevens verwerkt worden, en op welke betrokkenen deze gegevens betrekking kunnen hebben.

Artikel 86

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 87

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 88

Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk.

Voor wat betreft bestuursdocumenten van de Vlaamse Overheid wordt in het algemeen reeds aan deze voorwaarde uitvoering gegeven door Afdeling 5. "Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten" van het Bestuursdecreet (07/12/2018).

Art. III.87 van het Bestuursdecreet bepaalt daarbij dat voor elke categorie van bestuursdocumenten selectieregels worden opgesteld die o.m. een bewaartermijn en een definitieve bestemming (vernietiging ofwel een permanente bewaring) bevatten. Deze selectieregels worden gepubliceerd in het informatiebeheersplan dat online beschikbaar is. Het is dit informatiebeheersplan waarnaar in dit artikel verwezen wordt.

Artikel 89

Het voor het publiek toegankelijk maken van deze informatie vergroot de transparantie wat het gebruik van middelen voor Cultuur betreft en bevordert een goed financieel beheer, met name door de publieke controle op de bestede middelen te versterken.

Gezien het doorslaggevende belang van de nagestreefde doeleinden, is het in het licht van het evenredigheidsbeginsel en de vereiste bescherming van de persoonsgegevens gerechtvaardigd om te voorzien in algemene bekendmaking van de relevante informatie, aangezien dit niet verder gaat dan wat in een democratische samenleving en ter voorkoming van onregelmatigheden noodzakelijk is.

Artikel 90

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 91

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 92

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 93

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 94

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 95

Behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 96

Artikel 13 van het decreet van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector voorziet dat, wat betreft de structureel gesubsidieerde kunstorganisaties onder het Kunstendecreet van 13 december 2013, de DAC-middelen aan de structurele werkingssubsidie worden toegevoegd in de werkingsjaren 2019, 2020 en 2021, waarbij zij, én deze middelen moeten inzetten voor de vergoeding van personeelsleden in een voormalig DAC-statuut én met behoud van de aan hen toegewezen voltijdse equivalenten gedurende een werkingsjaar. Het artikel voorziet dat vanaf 2022, wat normaal het begin was van een nieuwe structurele periode 2022-2026 voor het Kunstendecreet, de beide geldstromen, met name DAC-middelen en structurele subsidie versmelten tot een enveloppe, waarbij de kunstorganisaties deze middelen volledig vrij kunnen inzetten voor hun artistieke en zakelijke werking, hetzij als werkingsmiddelen hetzij als personeelsmiddelen, zoals zij nodig en nuttig achten om deze werking te kunnen uitvoeren.

Artikel 94 van het ontwerp bepaalt dat de werkingssubsidies die op basis van het Kunstendecreet van 13 december 2013, zoals van kracht op de dag vóór de datum van de

inwerkingtreding van dit decreet, voor de periode 2017-2021 toegekend en gesloten zijn, worden verlengd tot en met 31 december 2022.

Het is dan ook nodig om de overgang van de DAC-middelen naar het Kunstendecreet met één jaar uit te stellen naar 2023 en de huidige overgangsmaatregelen tot eind 2022 te bestendigen voor structureel gesubsidieerde kunstorganisaties.

De DAC-middelen voor niet-structureel gesubsidieerde organisaties doven wel uit eind 2021, zoals voorzien in artikel 13/1 van het voormelde decreet van 7 mei 2004.

Artikel 97

Het decreet treedt in werking op 1 januari 2022, maar om de werkingssubsidies voor de periode 2023-2027 tijdig te kunnen laten indienen op 1 december 2021 treden de bepalingen die hierop van toepassing zijn, inclusief de beoordelingsprocedure, reeds in werking vanaf 1 november 2021.

Dit betekent dat er nog beurzen, projectsubsidies en subsidies voor internationale initiatieven kunnen worden aangevraagd en toegekend tot eind 2021 volgens de regels van het Kunstendecreet van 13 december 2013, en volgens het daarbij horende format in het digitale platform KIOSK.

Het tweede lid betekent dat kunstorganisaties zonder werkingssubsidies op 15 september 2021 wél een projectaanvraag kunnen indienen, maar indien ze op 1 december 2021 ook een aanvraag voor werkingssubsidies indienen moet de looptijd van deze projectaanvraag beperkt blijven tot één jaar, dus tot maximum einde 2022, om vanaf 2023 een overlap met een eventueel toegekende werkingssubsidie te vermijden. Indien de werkingssubsidie niet zou worden toegekend (beslissing eind juni 2022) kan de kunstorganisatie daarna een aanvraag voor projectsubsidies indienen voor het jaar 2023.

Het derde lid past het verbod op de combinatie van werkingssubsidies met projectsubsidies, zoals in dit ontwerp van decreet opgenomen, reeds toe de projectenronde van 15 september 2021: wie een werkingssubsidie heeft voor de beleidsperiode 2017-2021, verlengd tot 2022, kan op 15 september 2021 géén projectsubsidie aanvragen.

Minister-president van de Vlaamse Regering,
en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON